

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra regionálního managementu a práva

Diplomová práce

Způsoby řešení úpadku cestovních kanceláří

Vypracovala: Bc. Sabina Feráková

Vedoucí práce: JUDr. Martin Slobodník, Ph.D.

České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Sabina FERÁKOVÁ
Osobní číslo:	E19606
Studijní program:	N6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Obchodní podnikání
Téma práce:	Způsoby řešení úpadku cestovních kanceláří
Zadávací katedra:	Katedra regionálního managementu a práva

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je analýza jednotlivých způsobů řešení úpadku v insolvenčním řízení a jejich dopadu v aplikační praxi, včetně námětů de lege ferenda.

Metodický postup:

Analýza odborné literatury, právních předpisů a aktuální judikatury týkající se řešené problematiky. Definování základních pojmů insolvenčního zákona. Charakteristika způsobů řešení úpadku. Praktická část – analýza postupu řešení úpadku v konkrétním insolvenčním řízení.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Cíl a metodika práce
4. Vlastní práce
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Kozák, J., Brož, J., Dadam, A., Stanislav, A., Strnad, Z., Zrůst, L., Žižlavský, M. (2019). Insolvenční zákon: Komentář (5. vydání). Praha, Česká republika: Wolters Kluwer.

Maršíková, J. (2019). Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. (6. vydání). Plzeň, Česká republika: Aleš Čeněk.

Hásová, J., Moravec, T. a kol. (2018). Insolvenční zákon: Komentář (3. vydání) Praha, Česká republika: C. H. Beck.

Hásová, J., & Moravec, T. (2018). Insolvenční řízení. (2. vydání). Praha, Česká republika: C. H. Beck.

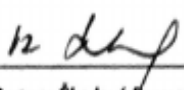
Richter, O. (2017). Insolvenční právo. Praha, Česká republika: Wolters Kluwer.

Pachl, L. (2011). Insolvenční zákon s judikaturou. Praha, Česká republika: Wolters Kluwer.

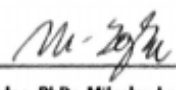
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Martin Slobodník, Ph.D.
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání diplomové práce: 6. října 2020

Termín odevzdání diplomové práce: 16. dubna 2021

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studená 1128 13 028
370 06 České Budějovice

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 7. října 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma „*Způsoby řešení úpadku cestovních kanceláří*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 14.dubna 2022

.....

Bc. Sabina Feráková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala především vedoucímu práce, panu JUDr. Martin Slobodník, Ph.D. za jeho pomoc, cenné rady, velikou ochotu a trpělivost během zpracovávání. Dále bych ráda také poděkovala všem přátelům a rodině za podporu, pomoc a vstřícný přístup během mého studia.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Cestovní kanceláře jako subjekty insolvenčního řízení	10
2. 1. Koncese.....	10
2. 1. 1. Žádost o koncesovanou živnost.....	10
2. 1. 2. Specifikace podmínek pro provoz cestovních kanceláří	12
2. 2. Podnikání fyzických osob.....	13
2. 3. Podnikání právnických osob.....	15
2. 4. Shrnutí.....	18
3. Insolvence cestovních kanceláří.....	19
3. 4. 1. Konkurs	29
3. 4. 1. 1. Účinky prohlášení konkursu	31
3. 4. 1. 2. Zpeněžení majetkové podstaty.....	32
3. 4. 1. 3. Zrušení konkursu.....	33
3. 4. 2. Reorganizace	34
3. 4. 2. 1. Návrh na dovolení reorganizace.....	35
3. 4. 2. 2. Povolení reorganizace	38
3. 4. 2. 3. Reorganizační plán	38
3. 4. 2. 4. Ukončení reorganizace	39
3. 4. 3. Oddlužení	41
3. 4. 4. Nepatrný konkurs	41
4. Praktická část	45
4. 1. Počty aktivních cestovních kanceláří.....	47
4. 2. Počty cestovních kanceláří v úpadku.....	48
4. 2. 1. Reálné příklady cestovních kanceláří v úpadku a jejich způsoby řešení	49
4. 2. 1. 1. Cestovní kancelář mama s. r. o.	49
4. 2. 1. 2. Sela Tours, s. r. o.....	51
5. Návrhy de lege ferenda	54
6. Závěr	56

7.	Summary	57
8.	Zdroje	58
9.	Seznam grafů a tabulek	61

1. Úvod

Provozování cestovní kanceláře může vypadat na první pohled jako velice jednoduchá záležitost. Ovšem opak je pravdou. Pro provozování cestovní kanceláře je v dnešní době velice důležité splňovat zákonem určené podmínky. Tyto podmínky slouží především k ochraně zákazníka cestovní kanceláře. Při začátcích provozování cestovních kanceláří v České republice docházelo velice často k tzv. krachu cestovních kanceláří a zákazníci zůstávali v zahraničí a museli řešit problém, jak se dostat zpět domů. Proto bylo potřeba určit jasné podmínky, které musí být splněny. Nejdříve je důležité definovat co se cestovní kanceláří myslí a jaké činnosti je oprávněna provozovat.

Cestovní kancelář je v zákonu č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, vysvětlena jako podnikatel, který je oprávněn skládat služby cestovního ruchu, a to pro účel zájezdu, dále nabízet a prodávat tyto zájezdy nebo zprostředkovávat služby spojené s cestováním. Toto oprávnění podnikatel získá na základě státního povolení, tzv. koncesí pro provoz živnosti. Zákon také říká, že cestovní kanceláří se rozumí podnikatel, který má v okamžiku uzavření smlouvy o zájezdu nebo zprostředkování spojených cestovních služeb, místo podnikání nebo sídlo mimo Českou republiku. Ovšem tato cestovní kancelář musí mít sídlo nebo místo podnikání v jiném členském státě Evropské unie nebo v jiném státě, který je součástí Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

Zákon stanovuje, že cestovní kancelář může poskytovat tyto činnosti:

- prodávat a nabízet jednotlivé služby cestovního ruchu
- kombinovat služby cestovního ruchu a prodávat je a nabízet ostatním cestovním kancelářím, a to za účelem dalšího podnikání
- prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu pro jinou cestovní agenturu nebo cestovní kancelář, případně pro další jiné osoby (jako např. dopravce nebo pořadatele kulturních, společenských a sportovních akcí atd.)
- prodávat zájezdy jiných cestovních kanceláří, v tomto případě musí být smlouvy o zájezdu uzavřeny pod jménem cestovní kanceláře, která zájezd pořádá
- prodávat věci, které jsou spojené s cestovním ruchem, převážně vstupenky, jízdní řády, plány, mapy, upomínkové předměty a tištěné průvodce.

Provozovat cestovní kancelář může být velice zajímavé, ale může nastat situace, kdy se začne dostávat do ekonomické ztráty a dluhů. Vše může dojít až tak daleko, že cestovní kancelář je nucená vyhlásit úpadek. Co vůbec znamená úpadek, jakým způsobem ho lze řešit, pokud nastal. Tím vším a mnohem více se právě tato diplomová práce zabývá.

Práce v první části vysvětluje čtenáři možnosti, jakou formou lze podnikat, a to jako fyzická, nebo jako právnická osoba, a jaké podmínky je nutné splnit, aby bylo možné provozovat cestovní kancelář. Dále popisuje, co znamená úpadek a následně jakými způsoby je možné úpadek řešit. To opět z pohledu jak fyzické, tak právnické osoby.

V druhé části jsou analyzovány dva konkrétní případy cestovních kanceláří, u kterých byl vyhlášen úpadek a jejichž celé insolvenční řízení bylo již ukončeno, a tudíž je možné posoudit kompletně celé řízení. Poté jsou uvedeny návrhy de lege ferenda.

2. Cestovní kanceláře jako subjekty insolvenčního řízení

2. 1. Koncese

Živnostenský zákon uvádí dvě hlavní skupiny živností. Jedná se o živnosti koncesované a ohlašovací, které se dále dělí na volné, vázané a řemeslné. K provozu koncesovaných živností je nutné mít tzv. koncesi. Koncesí se dle zákona č. 455/1991 Sb. zákon o živnostenském podnikání rozumí státní povolení k provozování živnosti. Důvodem, proč jsou koncese udělovány na určité činnosti je především ochrana veřejného zájmu. Proto se koncese uděluje na činnosti, kde jsou kladeny vysoké nároky na zvláštní odbornou způsobilost. Jedná se například o činnosti jako jsou montáž telekomunikačních zařízení či výroba zdravotních zařízení. Ovšem z větší části se dbá na činnosti, u kterých se zajišťuje bezpečnost vůči okolí. Takové činnosti jsou například výroba výbušnin, žiravin, zbraní a střeliva, zvláště nebezpečných jedů a žiravin, nebo zacházení se zdroji záření. (Janků, 2013; „Živnostenské koncese, typy živností a odborná způsobilost“, n. d.)

Konkrétní koncesované živnosti jsou definovány v živnostenském zákonu v příloze č. 3. Kunštátová (2019) vysvětluje, tak jako předchozí autoři, že osoba, která chce vykonávat koncesovanou živnost, musí podat žádost o koncesi, což vysvětluje jako oprávnění k provozu tohoto druhu živnosti, které vyžaduje státní souhlas. Oprávnění, jenž umožňuje vykonávat koncesovanou živnost, vzniká až právní moci rozhodnutí živnostenského úřadu o udělení koncese. Na tyto činnosti jsou kladeny i jiné podmínky než ty zmíněné výše. Jedná se o podmínky, které jsou potřeba pro provoz živnosti. Tyto podmínky stanovuje zákon a příslušné zvláštní předpisy.

2. 1. 1. Žádost o koncesovanou živnost

Osoba, která žádá o koncesovanou živnost musí splňovat jak všeobecné, tak zvláštní podmínky. Všeobecnými podmínkami se rozumí dovršení věku 18 let, bezúhonnost a plná právní způsobilost. Zvláštní podmínky jsou pro každou živnost rozdílné, ale u koncesovaných živností jde především o prokázání odborné způsobilosti, osobních vlastností, morální a profesionální spolehlivosti podnikatele, který o koncesi žádá. Dále fyzická osoba, která o živnost žádá, musí mít trvalé bydliště na území České republiky.

Podat žádost o koncesovanou živnost lze buďto osobně na jakémkoliv živnostenském úřadě, a to bez ohledu na trvalé bydliště. Žádost je možné poslat poštou na živnostenský úřad nebo elektronicky, kde je potřeba mít elektronický podpis. Pokud by podnikateli nevyhovovala žádná z těchto variant, tak ještě lze podat žádost prostřednictvím Czech POINT. (Janků, 2013; „Živnostenské koncese, typy živností a odborná způsobilost“, n. d.)

K žádosti o koncesovanou živnost, kterou podá podnikatel živnostenskému úřadu, se následně vyjadřuje daný úřad, a to podle druhu koncese. Je potřeba také zmínit, že právní nárok na udělení koncese není. V nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností, jsou uvedeny konkrétní činnosti, které patří pod danou živnost. (Kunštátová, 2019)

Co se týče žádosti o koncesi pro provoz cestovní kanceláře, tak žadatel musí předložit na živnostenském úřadu podnikatelský záměr, originální smlouvu s pojišťovnou, s kterou žadatel uzavřel pojištění proti úpadku, čestné prohlášení, že žadateli v posledních 5 letech nebylo zrušeno živnostenské oprávnění dovolující provoz cestovní agentury nebo cestovní kanceláře, a to kvůli porušení povinností dané zákonem nebo kvůli úpadku. Podanou žádost o koncesi prozkoumá živnostenský úřad, a pokud zjistí, že žádost není úplná, nebo je nesprávně splněna, vyzve živnostenský úřad žadatele, v době 30 dnů od doručení žádosti, k nápravě. Dále určí vhodnou dobu, v které mají být závady odstraněny, a to však nejméně 15 dnů. V případě závažných důvodů lze tuto lhůtu opakovaně prodloužit. Když žadatel odstraní nedostatky žádosti, tak živnostenský úřad zahájí projednání žádosti. Pokud však žadatel závady nenapraví, tak se řízení zastaví. V okamžiku, kdy živnostenský úřad usoudí, že žádost o koncesi je v pořádku, předává ji, v případě cestovní kanceláře, Ministerstvu pro místní rozvoj, které se musí vyjádřit ohledně rozhodnutí do 30 dnů od doručení žádosti. („Pokyny pro vznikající cestovní kanceláře“, n. d.)

2. 1. 2. Specifikace podmínek pro provoz cestovních kanceláří

Podmínky pro provoz cestovních kanceláří jsou uvedeny a specifikovány v zákonu č. 455/1991 Sb. zákon o živnostenském podnikání. Konkrétně v zákonu je tato činnost definována jako provozování cestovní kanceláře, čímž je myšleno pořádání zájezdů a zprostředkování spojených cestovních služeb. Požadovaná odborná způsobilost, kterou musí podnikatel splňovat je:

- a) vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- b) vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- d) vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, nebo
- e) vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo
- f) střední vzdělání s maturitní zkouškou a 6 let praxe v oboru, nebo
- g) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost i provozována, a 6 let praxe v oboru, nebo
- h) doklad o profesní kvalifikaci pro provozování cestovní kanceláře podle zvláštního právního předpisu*) a 2 roky praxe v oboru
- i) doklady podle § 7 odst. 5 písm. b), c), f), g), h) nebo i) živnostenského zákona

Odpovědný správní orgán, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi k této živnosti je Ministerstvo pro místní rozvoj.

2. 2. Podnikání fyzických osob

Podnikání fyzických osob se vysvětluje a definuje v zákonu o živnostenském podnikání a podnikatel je samočinně přiřazen do skupiny živnostníků. Jde o nejjednodušší formu podnikání a z tohoto důvodu je vhodná pro začínající podnikatele. Před začátkem samotného podnikání, musí fyzická osoba se zaregistrovat do živnostenského rejstříku. To lze provést na jakémkoliv živnostenském úřadu. Při registraci je potřeba splňovat základní podmínky, podat jednotný registrační formulář a zaplatit správní poplatek.

Fyzická osoba může podnikat na základě živnostenského oprávnění nebo jiného. Převážně osoba dělá činnost dosahující malého rozsahu. Tuto činnost vykonává sama, nebo eventuálně s tichým společníkem. Fyzická osoba si svůj podnik v převažujících případech sama vede a řídí.

Fyzická osoba může provozovat činnost na základě udělení živnostenského oprávnění, kterým se prokazuje výpisem z živnostenského rejstříku. Jedná se o následující živnosti:

- ohlašovací – ty jsou dále rozděleny na:
 - řemeslné – do této kategorie spadají běžná řemesla, zde je nutné prokázat odbornou způsobilost (do této kategorie patří např. pokrývači, malíři, instalatéri nebo řezníci)
 - volné – zde není nutné prokazovat žádnou úroveň vzdělání, praxe nebo speciální schopnosti (patří sem např. novináři, překladatelé, umělecká činnost apod.)
 - vázané – u těchto živností je opět nutné prokázat odbornou způsobilost (patří sem např. projektant, účetní nebo restaurátor)
- koncesované – v této kategorii se nachází živnosti u kterých je nutné doložit nejen svou odbornou způsobilost, ale živnostenský úřad může vyžadovat i další konkrétní potvrzení pro získání koncese, která je podmínkou pro provoz koncesované živnosti (spadají zde hlavně obory, které zvyšují riziko ohrožení majetku, zdraví nebo jiného veřejného zájmu). („Fyzická osoba“, n. d.; Fyzická a Právnická Osoba – Rozdíly“, 2018)

„Právní formy podnikání pro fyzické a právnické osoby“ (2020) vysvětluje, že fyzickou osobou je občan České republiky, který má živnostenské oprávnění, nebo se přihlásí jako zemědělec a splní potřebné podmínky pro podnikání, které jsou určeny živnostenským zákonem, zákonem o důchodovém, sociálním a zdravotním pojištění, daňovými zákony atd. Živnost je považována za soustavnou činnost, která se provozuje samostatně, na vlastní zodpovědnost, vlastním jménem, a to za cílem dosažení zisku. Živnostník tedy podniká pod svým jménem a ručí celým svým majetkem za svou podnikatelskou činnost.

Kunštátová (2019) doplňuje, že živnost je definována 6 pozitivními znaky, které je nutné splňovat společně, aby bylo možné konstatovat s určitostí, že daná aktivita je živností. Takovým prvním znakem je soustavnost. Znamená to, že činnost má trvalý charakter nebo je vykonávána pravidelně a opakovaně. Za to lze považovat činnost, která je prováděna klidně pouze jednou nebo několikrát ročně. Druhým znakem je samostatnost, což vyjadřuje, že podnikatel řídí své podnikání sám, a to bez jiných osob nebo bez závislostí na ně. Podnikatel se samostatně rozhoduje o provozu, řízení, organizaci svého podnikání, sám financuje svou činnost, získává zisk atd. Dalším znakem je, že živnost je provozována vlastním jménem. Jedná se o typický znak, který rozděluje závislé činnosti od podnikání. Následující znak je, že fyzická osoba provozuje činnosti na zcela vlastní zodpovědnost, takže odpovídá za veškeré porušování závazků veškerým svým majetkem. Podnikatel nemůže převést odpovědnost na jinou osobu. Pátým znakem je, že činnost, kterou živnostník vykonává, je za cílem dosažení zisku. Ne vždy ovšem podnikatel dosahuje zisku, a i v takových případech je činnost považována za podnikání. Posledním znakem je stanovení podmínek živnostenským zákonem, které musí být splněny pro provoz činnosti.

2. 3. Podnikání právnických osob

Štenglová (2020) uvádí, že české právo říká, že všechny obchodní korporace jsou právnické osoby a mají právní osobnost. Obecné vymezení právnických osob se nachází v občanském zákoníku, který tyto osoby popisuje jako organizovaný útvar, u kterého je zákonem stanovena právní osobnost.

Zákon o obchodních korporacích rozčleňuje obchodní společnosti na osobní a kapitálové. Hlavním rozdílem mezi těmito společnostmi je že společníci osobních společností ručí neomezeně veškerým svým majetkem a u kapitálových společností je ručení společníku omezeno.

Založit společnost je obtížnější, a to nejen legislativně, ale i časově. Právě v takovém případě se objevuje pojem právnická osoba. Právnická osoba se sestavuje od úplného začátku. Zakládá se a buduje struktura této osoby a je potřeba se registrovat pro provoz potřebných živností, zapsat se do veřejného rejstříku a případně do ostatních povinných registrů. Nejdříve je potřeba založit právnickou osobu. Následně je nutné jí do 90 dnů nechat zapsat do veřejného rejstříku. Lze rozlišit několik druhů právnických osob, které se rozlišují podle kritérií pro založení i jinými faktory:

1. akciová společnost

- a. s. může založit jedna právnická osoba nebo více zakladatelů
- základní kapitál se skládá z daného počtu akcií o dané jmenovité hodnotě, pokud jde o veřejnou nabídku akcií, tak základní kapitál musí být minimálně 20 000 000 Kč a pokud jde o veřejnou nabídku akcií, tak základní kapitál musí být minimálně 2 000 000 Kč
- společnost ručí veškerým svým majetkem a akcionáři za závazky společnosti neručí

2. společnost s ručením omezeným

- s. r. o. mohou založit právnické či fyzické osoby, k založení stačí i pouze 1 osoba
- minimální základní kapitál činí 1 Kč
- s. r. o. ručí celým svým majetkem a společníci ručí do výše nesplaceného vkladu
- nejvyšší orgán společnosti je valná hromada, statutární orgán je jednatel nebo více jednatelů

3. družstvo

- družstvo lze založit při minimálním počtu 5 fyzických osob nebo minimálním počtu 2 právnických osob
- družstvo zakládá spolek neuzavřeného počtu osob, jejichž cílem je podnikání nebo poskytování sociálních, hospodářských nebo jiných potřeb svých členů
- za závazky družstvo ručí veškerým majetkem, členové naopak za závazky neručí

4. veřejná obchodní společnost

- v. o. s. mohou založit minimálně dvě osoby
- co se týče základního kapitálu, tak není určen
- společníci ručí svým celým majetkem, a to nerozdílně a společně

5. komanditní společnost

- k. s. mohou založit dva a více společníků
- komandista vynakládá základní kapitál ve výši minimálně 5000 Kč
- komplementáři ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem, komanditisté na druhou stranu ručí pouze do výše svého vkladu
- společnost řídí komplementáři

6. evropská společnost

- základní kapitál je tvořen daným počtem akcií o dané jmenovité hodnotě, a to v celkové výši 120 000 EUR
- valná hromada je nejvyšším orgánem evropské společnosti
- tak jako v některých předchozích případech společnost ručí veškerým majetkem, zatímco akcionáři za závazky společnosti neručí

(„Fyzická a Právnická Osoba – Rozdíly“, 2018; „Právní formy podnikání pro fyzické a právnické osoby“, 2020)

2. 4. Shrnutí

Provoz cestovní kanceláře spadá pod koncesované živnosti. Pro tento druh živnosti je potřeba tzv. koncese, což živnostník získá pouze, když splňuje podmínky, které jsou stanoveny zákonem. Jedná se o jakési státní povolení, které umožňuje koncesovanou živnost provozovat. Pokud se jedná o cestovní kancelář, tak je nutné splňovat všeobecné podmínky souběžně se zvláštními podmínkami, které zahrnují primárně úroveň vzdělání, kterou musí žadatel o živnost splňovat. Žádost o koncesovanou živnost může podnikatel podat na jakémkoliv živnostenském úřadu, který následně prověří, zda žádost splňuje všechny náležitosti. V případě provozu cestovní kanceláře je nutné, aby po schválení od živnostenského úřadu onu žádost schválilo i Ministerstvo pro místní rozvoj.

V okamžiku, kdy podnikatel získá živnostenské povolení k provozu živnosti může se rozhodnout, zda bude podnikat jako fyzická osoba, či jako právnická osoba. Jestliže bude podnikat jako fyzická osoba, bude podnikatel provozovat svou živnost na své jméno, odpovědnost, samostatně a za cílem dosažení zisku. Podnikat jako fyzická osoba je vhodné, pokud hodlá podnikat v menším rozsahu a nechce být vázán na jiné osoby nebo podnikatelské subjekty.

Pokud bude podnikatel provozovat svůj podnik jako právnická osoba, tak záleží na formě společnosti, kterou si zvolí. Jsou dvě skupiny obchodních společností, osobní a kapitálové, v kterých se nachází jednotlivé společnosti. Každá společnost má jiné podmínky a nároky na možnost založení, ručení závazků za jednání společnosti, kapitálovou náročnost apod. Obchodní společnosti jsou také náročnější, co se týče legislativní, ale i ekonomické a časové stránky.

Rozhodnutí je ovšem na podnikateli, jakou formu svého podnikání zvolí. Záleží na více faktorech, které musí podnikatel předem zvážit, jako např. jakým způsobem chce podnikat, jakého rozsahu svého podnikání chce dosáhnout a co je ochoten riskovat.

3. Insolvence cestovních kanceláří

3. 1. Pojištění cestovních kanceláří proti úpadku

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, jasně stanovuje, že cestovní kancelář je povinna mít tzv. pojištění záruky pro případ úpadku, nebo musí mít cestovní kancelář záruku pro případ úpadku. Když je cestovní kancelář pojištěna proti úpadku, tak zákazníkovi takovéto cestovní kanceláře vzniká právo na plnění, a to v níže uvedených případech, které vzniknou v důsledku úpadku. Jedná se o případy:

- cestovní kancelář neposkytne svému zákazníkovi repatriaci
- zákazník neobdrží zpět zálohu nebo cenu zájezdu od cestovní kanceláře, a to včetně ceny, kterou zákazník uhradil za poukaz na zájezd a zájezd nebyl uskutečněn
- cestovní kancelář nevrátí zpět zákazníkovi částku ve výši rozdílu mezi cenou částečně uskutečněného zájezdu a zaplacenou celkovou cenou zájezdu.

Výše zmíněný zákon také stanovuje, že cestovní kancelář je povinna sjednat si pojištění proti úpadku nebo bankovní záruku také na všechny platby, které jí zákazník zaplatí a na repatriaci, a to v případě, že zodpovídá za přepravu osob.

Pytela (2017) uvádí, že od roku 1999 mají všechny cestovní kanceláře v České republice povinnost se pojistit proti úpadku, a to z důvodu, aby byly schopné zajistit vrácení peněz zákazníkům za neuskutečněné zájezdy v případě úpadku. Tato povinnost je dána směrnicí Rady 90/314/ EHS ze dne 13. 6. 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy. Tato směrnice není přímo uvedena v právním řádu České republiky, ovšem jelikož je Česká republika členem Evropské Unie, byla povinna aplikovat tuto směrnici do vnitrostátního práva, a to v co největším rozsahu i účelu. Toto se odehrálo v roce 1999, kdy zákonodárci vložili ustanovení o pojištění proti úpadku do zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu.

Dále také upozorňuje, že všichni zákazníci cestovních kanceláří by si měli zkontrolovat, jestli jejich cestovní kancelář je pojištěna proti úpadku. V případě úpadku má pak zákazník nárok na vrácení částky, kterou uhradil cestovní kanceláři za neuskutečněný zájezd. Tuto částku může žádat od příslušné pojišťovny, kde byla cestovní kancelář pojištěna.

3. 2. 1. Smlouva o pojištění proti úpadku

Je jasně stanoveno zákonem, že smlouva o pojištění proti úpadku cestovní kanceláře musí být ujednána a uzavřena v písemné formě. Smlouva o toto pojištění musí být mimo jiné uzavřena tak, aby do pojištění byly zahrnuty všechny zájezdy, které cestovní kancelář organizuje a také na poukazy na zájezd, které byly vydány cestovní kanceláří, a to v době, kdy je sjednané pojištění platné. Dále musí být smlouva uzavřena tak, aby pojišťovna byla schopna plnit své povinnosti v případě úpadku cestovní kanceláře, a to i v případě, kdy byl úpadek vyvolán úmyslně.

Od této pojistné smlouvy, lze také odstoupit. Právo na odstoupení od smlouvy má jak cestovní kancelář, tak i pojišťovna s kterou bylo pojištění sjednáno, ovšem za určitých podmínek. Smlouvu je tedy možné vypovědět na konci pojistného období pro které bylo pojištění uzavřeno, nebo v případě, že cestovní kancelář nesplní povinnost oznámit pojišťovně, že se zvýšilo pojistné riziko. Z tohoto předpokladu může pojišťovna vypovědět pojistnou smlouvu, a to s osmidenní výpovědní lhůtou.

Po uzavření smlouvy musí pojišťovna předat cestovní kanceláři nejen pojistku, ale i potřebné doklady, které cestovní kancelář musí předávat zákazníkům společně se smlouvou o zájezd. V těchto dokladech musí být uvedeno především označení pojišťovny, za jakých podmínek bylo pojištění uzavřeno a hlavně způsob, jakým se musí oznámit pojistná událost.

Pojištění pro případ úpadku lze uzavřít pouze s pojišťovnou, která je oprávněna poskytovat takovýto typ pojištění na území České republiky. Tato pojišťovna je kontrolována ohledně pojistných podmínek ministerstvem, které dále spolupracuje při kontrole s Českou národní bankou.

Pojištění musí být povinně uzavřeno tak, aby limit pojistného plnění byl minimálně 30 % z ročních plánovaných tržeb, které pochází z prodeje zájezdů. V případě, že tržby budou nižší než v předchozím roce, musí limit pojistného plnění být minimálně 30 % tržeb v minulém roce. Dále se pojištění musí vztahovat na předem předvídatelné náklady. Těmito náklady se rozumí zálohy, které zákazníci zaplatili za zájezd, nebo za cestovní služby, přičemž se bere v potaz také období, v kterém proběhly tyto platby a kdy byly zájezdy nebo cestovní služby dokončeny. Vzhledem k těmto podmínkám pojištění musí cestovní kancelář povinně vést evidenci za každý kalendářní měsíc ohledně prodaných zájezdů, a to společně s evidencí tržeb za prodej jednotlivých zájezdů a poukazů za zájezdy a dále musí vést evidenci o službách cestovního ruchu, které cestovní kancelář poskytla.

Důležité je také zmínit, že pojištění proti úpadku cestovní kanceláře, nebo jak je uveden v zákonu pojištění záruky pro případ úpadku se vztahuje na všechny zákazníky, a to bez ohledu na místo odjezdu nebo místo, kde byl zájezd zakoupen, nebo na bydlišti zákazníka.

Beránek, (2013) vysvětluje, že pojištění se uzavírá pod jménem cestovní kanceláře a pojištěncem v tomto případě je zákazník cestovní kanceláře. Dále uvádí, že částka za pojištění se odvíjí od míry rizika podnikání, které se posuzuje u každého žadatele individuálně. Jak je již uvedeno dříve, tak i tento autor uvádí, že pojištění musí být uzavřeno tak, aby se vztahovalo na všechny prodané zájezdy v době, kdy platila pojistná smlouva. Prodejem je myšlen okamžik, kdy se uzavřela smlouva o zájezdu, a ne moment zahájení zájezdu.

3. 2. 2. Pojišťovny

V České republice je aktuálně 7 pojišťoven, které jsou oprávněné poskytovat cestovním kancelářím pojištění záruky proti úpadku cestovní kanceláře. Níže je uvedený seznam těchto pojišťoven společně s jejich adresou a počtem cestovních kanceláří, které jsou u nich pojištěny k dubnu 2022. Pojišťovny oprávněné poskytovat pojištění proti úpadku cestovních kanceláří jsou:

1. Generali Pojišťovna

- Generali pojišťovna, a.s., Bělehradská 132, 120 84, Praha 2
- 95 cestovních kanceláří

2. Česká podnikatelská pojišťovna

- Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Budějovická 5, 140 21, Praha 4
- 125 cestovních kanceláří

3. UNIQA pojišťovna

- UNIQA pojišťovna, a.s., Bělohorská 19/269, 169 00, Praha 6
- zastoupená pojišťovacím agentem FIDUCIA, s.r.o.
- 88 cestovních kanceláří

4. Union Poist'ovňa

- Union poist'ovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku, Španělská 2, 120 00 Praha 2
- 135 cestovních kanceláří

5. ERV pojišťovna, a.s.

- ERV pojišťovna, a.s. (do 30. 9. 2012 působila jako Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.), Křižíkova 237/36a, 186 00, Praha 8
- 63 cestovních kanceláří

6. Slavia pojišťovna, a.s.

- Slavia pojišťovna, a.s., Revoluční 1, 110 00, Praha 1
- 43 cestovních kanceláří

7. ČSOB pojišťovna, a.s.

- ČSOB Pojišťovna, a. s., Masarykovo náměstí 1458, Zelené Předměstí 530 02 Pardubice, Česká republika
- 16 cestovních kanceláří

(„Seznam pojištěných cestovních kanceláří, n. d.)

3. 2. 3. Bankovní záruka pro případ úpadku

Pro banku nebo zahraniční banku platí stejné požadavky, které jsou kladené i na pojišťovny, které sjednávají pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře. Bankovní záruku lze uzavřít pouze s bankou nebo zahraniční bankou, které mají povolení působit v České republice.

Podle Národní rozvojové banky (n.d.) je cílem bankovní záruky cestovní kanceláře, řešení problémů v cestovním ruchu, a to kvůli situaci, kterou způsobila celosvětová pandemická koronavirová krize. Díky těmto bankovním zárukám je možné podpořit cestovní kanceláře k získání pojištění pro případ úpadku. Národní rozvojová banka nabízí výši záruky až 75 % do maximální výše 8 milionů Kč, a to na dobu platnosti pojistné smlouvy. Tuto bankovní záruku lze použít na spoluúčast v tzv. finančním vyjádření, které požaduje pojišťovna pro uzavření pojistné smlouvy s cestovní kanceláří. Je potřeba zmínit, že program je financován z národních zdrojů Ministerstva pro místní rozvoj.

3. 2. 4. Garanční fond cestovních kanceláří

Zákonem č. 111/2018 Sb. byl ustanoven garanční fond cestovních kanceláří. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1.7.2018. Garanční fond cestovních kanceláří se skládá z peněžních prostředků z příspěvků cestovních kanceláří, peněžními prostředky získané Státním fondem rozvoje bydlení a vybraných pokut za přestupky. Peněžní prostředky nashromážděné v garančním fondu spadají pod vlastnictví České republiky a hospodařit s nimi může Státní fond rozvoje bydlení. Z garančního fondu lze čerpat pouze za situace, kdy se cestovní kancelář nachází v úpadku a finanční částka na úhrady oprávněných nároků zákazníků přesáhne v plném rozsahu ujednaný limit pojistného plnění nebo bankovní záruku.

Příspěvky do garančního fondu musí povinně cestovní kanceláře platit. Jinak řečeno, povinnost platit příspěvek padá na podnikatele, který vlastní živnostenské oprávnění pro provozování cestovní kanceláře. Povinnost se vztahuje pouze na cestovní kanceláře, takže cestovní agentury platit příspěvky do garančního fondu neplatí.

Roční příspěvek do garančního fondu se počítá na základě tržeb cestovní kanceláře ze zájezdů a z prodeje služeb cestovního ruchu, které patří do spojených cestovních služeb. Podnikatel si sám stanoví plán tržeb, a to na základě vlastních kvalifikovaných odhadů a zkušeností. Tržbou se myslí každá skutečně přijatá platba a nezáleží, zda se jedná o celkovou platbu, zálohu nebo doplatek. Naopak do plánových tržeb nepatří příjmy z jiných činností, např. příjmy z přeprodávání zájezdů jiných cestovních kanceláří, nebo prodej ostatních předmětů, které patří k cestovnímu ruchu (suvenýry). Cestovním kancelářím je povinnost platit příspěvky, daná zákonem a není podmíněna předpisem nebo jinou výzvou. Když povinnost hradit příspěvek do garančního fondu vešla v platnost, tak výše příspěvku byla 0,1 % pro rok 2018 a následně i 2019. Pro rok 2022 výše ročního příspěvku do garančního fondu činí 0,03 %, jehož splatnost je do 31.12.2021. („Garanční fond cestovních kanceláří“, n. d.)

3. 2. Úpadek

Zcela jednoduše lze říct, že o úpadek se jedná v případě, kdy dlužník současně splňuje několik podmínek. Je potřeba také zmínit, že existují dvě formy úpadku, tedy platební neschopnost a předlužení. Dlužník se nachází v úpadku platební neschopnosti ve chvíli, kdy má více věřitelů, tzn. má dluhy u dvou a více věřitelů, má peněžité dluhy více jak 30 dní po splatnosti a poslední podmínkou je neschopnost placení své dluhy plnit. Druhá forma úpadku, tzn. předlužení, se týká pouze fyzických nebo právnických osob, které jsou uznávány jako podnikatelské subjekty. Pro případ předlužení je potřeba splňovat opět podmínku mít více věřitelů a dále musí součet všech závazků dlužníka převyšovat hodnotu jeho majetku. (Justice.cz, n. d.)

Moravec (2021) uvádí, že má být insolvenční zákon aplikován, tak dlužník musí splňovat podmínku a musí být v úpadku. Úpadek je stav, kdy z ekonomického pohledu není podnikatelský subjekt (myšleno právnická nebo fyzická osoba) schopen dalšího provozu bez ekonomické nebo další pomoci. Pokud je dlužník v úpadku, a to z důvodu platební neschopnosti, musí splňovat kumulativně dále uvedené podmínky. Těmito podmínkami se rozumí:

- 1 Situace, kdy dlužník má více věřitelů. Za více věřitelů jsou považováni dva a více věřitelů. Ovšem počet věřitelů je nutno posuzovat, a to i podle § 143 odst. 2, kde je specifikována jakási pojistka proti účelovým věřitelským insolvenčním návrhům. Podle výše zmíněného usnesení není za tzv. druhého věřitele považován subjekt, který má splatnou pohledávku za dlužníkem, ale tato pohledávka byla vytvořena v době kratší než 6 měsíců, a to před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení. Tímto je projevena snaha ochránit dlužníka před šikanou ze strany věřitelů při rozdělování pohledávek a také před možností vytvoření spousty dalších věřitelů s pohledávkami vůči dlužníkovi.
- 2 Další podmínkou je, že dlužník musí mít peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po době splatnosti a není v možnostech dlužníka tyto závazky plnit. Spousta dlužníků, ale může v realitě této situaci předejít jednáním s věřiteli, a to ohledně splátkového kalendáře. Takto může dojít k posunutí dluhu a postupnému splácení. Nelze se ovšem divit věřitelům, že vůči takovéto nabídce mohou projevovat nedůvěru, protože když dlužník není schopný nyní dostat svým závazkům, tak jak bude schopný zaplatit svůj dluh v budoucnu.
- 3 Poslední podmínkou je tzv. platební neschopnost dlužníka. U této podmínky je důležité rozlišovat situace, kdy dlužník je neochoten splatit své dluhy a situaci, kdy dlužník je ochoten své dluhy splatit a přiznává je, ale není toho schopen. Dlužník se dostává do stavu neschopnosti platit své dluhy, kdy disponuje nedostatkem peněžních prostředků a nemůže uhradit své splatné dluhy. S tímto také souvisí tzv. test likvidity, kdy je zjišťováno, zda dlužník ve své situaci je schopen plnit své dluhy a při ohledu na jejich splatnost. Jinak řečeno, zda likvidní aktiva budou dostatečně velká na to, aby dlužník byl schopen uhradit své splatné dluhy.

3. 2. 1. Hrozící úpadek

Do 31. 12. 2007 podle zákona o konkursu a vyrovnání bylo možné zahájit konkursní řízení až ve chvíli, kdy byl dlužník v úpadku. Aktuálně insolvenční zákon umožňuje podnikat určité kroky dlužníku, a to ještě v době, kdy mu teprve úpadek hrozí. O hrozící úpadek se jedná tehdy, kdy lze ke všem okolnostem předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Jedná se tedy o situaci, kdy je dlužník v hrozícím úpadku a může sám „na sebe“ podat insolvenční návrh. Díky tomuto včasnému odbornému zásahu, a ještě v případě, že dlužník od začátku spolupracuje se svými věřiteli a snaží se o dohodu, zvyšuje dlužník svou možnost na nelikvidační způsob řešení úpadku, a dokonce i na jeho překonání. V případě hrozícího úpadku může insolvenční návrh podat pouze dlužník. („Insolvenční zákon – definice úpadku“, n. d.)

Hrozící úpadek jako pojem se zavedl, aby bylo možné předcházet vážným následkům, které s sebou přináší pozdní zjištění, že se dlužník nachází v úpadku. Hrozící úpadek je preventivně mířen na dlužníka a týká se pouze peněžních závazků. Ovšem není jasně definována myšlená situace. Otázkou zůstává, proč vysvětlení hrozícího úpadku se týká pouze vztahu k platební neschopnosti a netýká se zároveň i předlužení. Pokud tedy se má jednat o celkové řešení dlužníkova neúspěchu v podnikání je potřeba dávat důraz a brát na vědomí i předlužení. O hrozící úpadek jde v případě, že při pohledu na všechny okolnosti lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude v budoucnu schopen.

Podmínka platební neschopnosti dlužníka je splněna v okamžiku, kdy naplněny předpoklady vyvratitelné právní domněnky ohledně toho, že dlužník není schopen plnit své peněžité dluhy. Lze tímto považovat třeba situaci, kdy dlužník přestal platit výraznou část svých peněžitých dluhů. Jinak řečeno jde o lehce zjiitelný excés, který není běžný v platební morálce dlužníka. Zde je opět potřeba se zamyslet, co znamená převážná část peněžitých dluhů. Jedná se o polovinu, nebo se to počítá ke vztahu k síle a významu každého věřitele. Případně lze říct, že neurčitý výklad je zanechán pro posouzení ad hoc. Nástroj jako je tento slouží pro situaci, kdy kvůli náhlým ekonomickým problémům mohou věřitele dlužníka jeho situaci negativně pocítit a může to dojít až k platební neschopnosti a zahájením insolvenčního řízení. Jestliže projeví dlužník snahu začít co nejdříve sanační proces, tak může jeho šance na záchranu být vyšší. Důležité je, aby dlužník nelhal o svém ekonomickém stavu a přistupoval k řešení konstruktivně a realisticky. (Moravec, 2021)

3. 3. Způsoby řešení úpadku fyzických osob

I fyzická osoba musí splňovat určité podmínky, aby bylo možné uznat, že se nachází v úpadku. Tyto podmínky jsou stejné jako obecné podmínky. Fyzická osoba tedy musí mít dluhy splatné déle než 30 dnů, a to u minimálně dvou věřitelů a musí být v platební neschopnosti. Velmi důležitou podmínkou také je, že fyzická osoba nebyla v průběhu posledních pěti let pravomocně odsouzena za trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy. („Insolvenční zákon – definice úpadku“, n. d.)

3. 3. 1. Oddlužení

Jsou dva způsoby, jak lze řešit úpadek fyzických osob. Prvním možným způsobem, jak řešit úpadek je oddlužení. Jestliže dojde k oddlužení, bude uhrazeno 30 % dluhů, a to za dobu 5 let. Po uplynutí 5 let budou ostatní dluhy odpuštěny. Oddlužení je dosaženo:

- dodržováním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty
- zpeněžením majetkové podstaty

Tak jako v situaci o hrozícím úpadku, může návrh o zahájení insolvenčního řízení podat pouze dlužník. (Insolvenční zákon fyzických osob, n. d.)

Oddlužení je jedním ze dvou možných forem, jak vyřešit osobní bankrot. U této formy se stanoví splátkový kalendář a dlužníkovi je určena výše pravidelných plateb. Následující pět let pak bude muset dlužník tyto platby hradit, a to svým věřitelům. Tyto platby jsou hrazeny insolvenčním správcem z příjmů dlužníka a je mu zanecháno pouze životní minimum. Ve chvíli, kdy je insolvenční řízení ukončeno, tak dlužník může požádat soud o odpuštění zbývajících dluhů. K odpuštění zbývajících dluhů nastane v okamžiku usnesení soudu a po splnění daných povinností. („Insolvenční zákon fyzických osob“, n. d.)

Justice (n. d.) vysvětluje, že oddlužení spadá do sanačních způsobů řešení úpadku. Dále uvádí, že oddlužení je běžně určeno nejen pro fyzické osoby, ale i právnické osoby, kteří nejsou ze zákona považováni za podnikatelský subjekt a jejich dluhy nevznikly z důvodu podnikání.

3. 3. 2. Konkurs

Justice (n. d.) uvádí, že konkurs je tzv. likvidační způsob řešení úpadku a stejně tak jako oddlužení, je určen pro fyzické osoby, ale i právnické osoby. Zde, ale nezáleží, zda jsou osoby podnikatelské subjekty či ne. V průběhu konkursu dochází ke zpeněžení majetkové podstaty. Ovšem oproti oddlužení se dluhy po skončení konkursu neodpouští a lze je dále vymáhat. Více o konkursu je napsáno v následující podkapitole o způsobech řešení úpadku právnických osob.

3. 4. Způsoby řešení úpadku právnických osob

Způsoby řešení úpadku právnických osob se lehce liší od způsobů řešení úpadku fyzických osob. Je již docela známo, že insolvenční zákon zavedl nové způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku. Tyto způsoby jsou:

- konkurs – během konkursu jsou pohledávky věřitelů uspokojovány z příjmů zpeněžení majetkové podstaty a zbytek dlužníkových neuhrazených dluhů nezanikají. Dle statistických dat, tento způsob řešení úpadku mezi podnikatelskými subjekty převažuje.
- reorganizace – při reorganizaci je zachován provoz činnosti dlužníka a jsou postupně spláceny dluhy věřitelům. Dlužník musí plnit reorganizační plán, který byl schválen insolvenčním soudem. Následně je dlužník kontrolován, zda vše plní, a to skupinou věřitelů.
- oddlužení – je určené převážně pro fyzické osoby, které jsou podnikatelské subjekty i které nejsou a také pro právnické osoby, které nejsou podnikatelské subjekty
- zvláštní způsoby řešení úpadku – tento způsob je využíván pro případ úpadku určitých subjektů jako jsou banky, nebo jiné finanční instituce, kde je důležité odborně a koordinovaně postupovat, protože jinak může dojít k nežádoucím důsledkům. Např. zvláštním způsobem řešení úpadku je nepatrný konkurs.

(Moravec, 2021)

Víc podrobněji jsou jednotlivé způsoby řešení úpadku právnických osob, rozepsány v následujících podkapitolách.

3. 4. 1. Konkurs

Jde o tradiční způsob řešení úpadku a lze ho považovat za téměř spravedlivé řešení. V podstatě v případě konkursu, jde o to, že dojde ke zpeněžení majetkové podstaty dlužníka. Z výdělků, který je získán díky zpeněžení dlužníkovy majetkové podstaty, jsou uhrazeny z poměrné části dluhy u věřitelů. Konkurs byl charakterizován docela přesně ve zprávě k návrhu vlády zákona za první republiky o problematice úpadků. Ve zprávě je napsáno, že smyslem konkursního řízení je zamezit situacím, kdy se dostává pravidelně do exekuce. Pokud má dlužník v insolvenci více věřitelů, tak budou nejdříve uhrazeny dluhy u věřitelů, kteří exekuci zahájili nejdříve a na zbývající dluhy se nedostane, a to bez jakéhokoliv rozdílu, ohledně okamžiku, kdy vznikl dluh a o jaký dluh jde. Oproti tomuto se v konkursu vzhlíží ke dluhům všech věřitelů. Závazky věřitelů vůči dlužníku jsou

klasifikovány do různých skupin, a to podle charakteru nároků. Následně po zpeněžení majetkové podstaty jsou tyto skupiny uspokojovány, a to v pořadí, které je stanoveno zákonem. Dluhy, které jsou zařazené v jedné skupině jsou hrazeny stejnoměrně. (Moravec, 2021)

Cíl a smyslem konkursu je uspokojení většinových zjištěných dluhů věřitelům, tedy pohledávek věřitelů, které byly řádně přihlášeny a jsou pravomocně nepopřené, ze zpeněžení majetkové podstaty dlužníka. Konkurs oproti jiným způsobům řešení úpadku, tedy reorganizaci nebo oddlužení, nemá primární cíl sanovat dlužníka v jeho nelehké majetkové situaci, ale pomoci mu uspořádat vztahy mezi dlužníkem a jeho věřiteli, kteří by za jiné situace nemuseli vůbec uspokojit své pohledávky. Zákon pojednává o poměrném uspokojení pohledávek, takže věřitelé musí být informováni, že jejich pohledávky vůči dlužníku budou splaceny v závislosti na nároky ostatních věřitelů. Je ovšem možné, že pohledávky věřitelům budou plně splaceny obzvlášť pokud se dlužník nachází v úpadku z důvodu platební neschopnosti. Ovšem pokud ne, jedná se o případ předlužení a často jsou pohledávky věřitelů uspokojeny jen částečně. Obecně se konkurs považuje za způsob řešení úpadku za nevhodný, pokud dlužník si chce zachovat svou ekonomickou ambici. Snaží se o co nejefektivnější zpeněžení majetkové podstaty, aby bylo možné uhradit co možná nejvyšší část závazků dlužníka. U konkursu není zásadní likvidace dlužníka, ani ukončení jeho činnosti. Pravděpodobný konkurs by měl sloužit jako varovný signál pro každou nejen právnickou, ale i fyzickou osobu před nepromyšlenou a riskantní činností. Velice zásadní u konkursu je, již několikrát zmiňováno, že neuhrazené dluhy nezanikají, pokud to není stanoveno jinak. Může nastat situace, kdy při zrušení konkursu dojde ke zrušení dlužníka, který je právnickou osobou a nemá žádného právního nástupce, tak nezaplacené dluhy nebo jejich nezaplacené části zanikají. Je to z důvodu, že po zrušení právnické osoby, jakož to dlužníka, není žádný jiný subjekt, po kterém by bylo možné zaplacení dluhů požadovat. Konkurs není jediným způsobem řešení úpadku, a proto před prohlášením o konkursu musí být projednáno, zda je možné na základě daných podmínek rozhodnout o jiném způsobu řešení úpadku. Pokud je právnická osoba nebo fyzická osoba dlužníkem a není možné v jeho případě řešit úpadek reorganizací nebo oddlužením, tak soud sloučí s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o prohlášení konkursu. (Doleček, 2021)

3. 4. 1. 1. Účinky prohlášení konkursu

V okamžiku zveřejnění rozhodnutí soudu o prohlášení konkursu přichází v platnost účinky konkursu. Za okamžik zveřejnění rozhodnutí se rozumí den, hodina a minuta. Od chvíle, co je zveřejněno rozhodnutí o konkursu jsou dotčena právní jednání dlužníka. (Moravec, 2021)

Pokud bylo nařízeno předběžné opatření, a to ještě před rozhodnutím soudu o konkursu v insolvenčním řízení, tak zaniká, pokud soud nerozhodne jinak. Jestli soud v rozhodnutí o prohlášení konkursu neuvede, že předběžné opatření dále trvá, nebo se mění, tak dle zákona zaniká. Soud může bez jakékoliv návrhu změnit předběžné opatření, a to z důvodu, že v průběhu konkursu může dojít ke změně situace a je potřeba na takovou situaci určitým způsobem reagovat. Není výslovně a zcela jednoznačně řečeno, že soud musí uvést v rozhodnutí o prohlášení konkursu, zda předběžné opatření dále trvá, zaniká nebo se mění. Je ovšem lepší, když soud tuto skutečnost uvede, aby nedocházelo k právní nejistotě insolvenčního soudu. Pokud soud takto neučiní, tak předběžné opatření zaniká a může dojít k nežádoucím následkům. Důležité je zmínit, že prohlášením o konkursu dlužník nepřichází o svou svéprávnost. Dalším účinek, který přichází v platnost je, že přechází právo zacházet s majetkovou podstatou z dlužníka na insolvenčního správce. Kromě tohoto patří do účinků nemožnost uspokojovat pohledávky věřitelů z majetkové podstaty jiným způsobem, než je stanoveno zákonem. Jestli probíhala likvidace právnické osoby ještě před prohlášením konkursu, tak likvidace ze zákona se pouze přerušuje. Pokud dojde ke zrušení konkursu z důvodu nedostatečně velkého majetku, tak je tato skutečnost základem pro zrušení a zánik právnické osoby, tedy dlužníka. V takovém případě, pokud právnická osoba nemá právního nástupce, tak neuspokojené dluhy a neuhrazené části dluhů zanikají, pokud nebudou uspokojeny ze zajištění. Nakonec je potřeba ještě zmínit, že prohlášením konkursu končí nucená správa a dojde ke zrušení funkce nuceného správce. (Doleček, 2021; Moravec, 2021)

3. 4. 1. 2. Zpeněžení majetkové podstaty

Jedná se o převedení celého majetku na peníze, a to se záměrem uhradit pohledávky věřitelů. Jelikož smyslem konkursu je poměrně uhradit všechny zjištěné dluhy u věřitelů a placení věřitelům probíhá v penězích, tak je nutné převést majetkovou podstatu na peníze. Zpeněžení majetkové podstaty spadá pod vedení insolvenčního správce. K němu se lze otáčet až po právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu a až po první schůzi všech věřitelů, kteří řádně přihlásili své pohledávky. Ovšem může nastat výjimka, a to ve chvíli, kdy se jedná o věci, které jsou ohrožené zkázou nebo znehodnocením. V dalších případech může dovolit výjimku insolvenční soud. Převést majetkovou podstatu na peníze lze čtyřmi způsoby, o kterých rozhoduje insolvenční správce, a to se souhlasem výboru věřitelů. Mezi možné způsoby, jak převést majetkovou podstatu na peníze jsou:

- veřejná dražba
- prodej majetku mimo dražbu
- prodej nemovitých i movitých věcí
- v dražbě, která se provádí podle exekučního řádu, a to soudním exekutorem (Doleček, 2021)

Moravec (2021) doplňuje, že insolvenční správce nemůže fyzicky rozdělit majetek dlužníka mezi jeho věřitele. Je možné se domnívat, že tyto kroky jsou chybné a zákon nepovoluje žádnou výjimku, a to ani v situaci, kdyby ku příkladu jednomyslně schůze všech věřitelů souhlasila, že není výhodné majetek rozprodávat, ale je lepší majetkem uhradit pohledávky jasně daného věřitele. Soud by však neměl takové kroky schválit. Pokud se v majetkové podstatě nachází neprodejně věci nebo nedobytné pohledávky, tak je možné to vyjmout z majetkové podstaty a vrátit zpět dlužníkovi. Aby nedocházelo k omylům je nutné vymezit co znamená majetková podstata. Je to nejen převedení majetku na peníze, ale jde také o použití peněžní hotovosti a všech bankovních účtů, které dlužník vlastní. O formě zpeněžení majetkové podstaty rozhoduje insolvenční správce, a to společně se souhlasem schůze věřitelů. Kvůli tomu, že je potřeba souhlas věřitelů k volbě formy zpeněžení, tak musejí být věřitelé dobře informováni a musí mít k dispozici dostatek informací. Proto má insolvenční správce povinnost předat soudu zprávu o ekonomické situaci dlužníka a to nejpozději 7 dní předtím, než bude zasedat první schůze věřitelů, která se svolává po prohlášení konkursu. U soudu pak mohou věřitelé do této zprávy nahlížet a tím tak zjistit stav majetku a dluhů dlužníka.

3. 4. 1. 3. Zrušení konkursu

Konkurs může zrušit soud svým rozhodnutím, a to i bez návrhu, a to v těchto situacích:

- kdy insolvenční správce vydá zprávu, že rozvrhové usnesení bylo splněno
- pokud je zjištěno, že dlužníkův úpadek nebyl dostatečně odsvědčen
- zjistí se, že dlužníkův majetek není dostatečný pro uspokojení věřitelů
- není žádný přihlášený věřitel a všechny dluhy jsou zaplacené

Odvolání proti rozhodnutí o zrušení konkursu smí podat jen věřitelé, kteří jsou přihlášení do insolvenčního řízení a insolvenční správce. Na druhou stranu může insolvenční soud zrušit konkurs, a to na návrh samotného dlužníka, ale pouze jen v případě, že dlužník doloží k návrhu listinu, kde je uveden souhlas od všech věřitelů a insolvenčního správce. Samozřejmostí je, že pravosti podpisů jsou úředně ověřeny.

Jestliže je konkurs zrušen, tak zanikají všechny účinky, které přicházejí v platnost při prohlášení konkursu. Je nutné zmínit, že platnost a účinky činností, které byly provedeny v průběhu konkursu, nejsou tímto dotčeny. Když je konkurs zrušen, tak se obnovují činnosti jako je jednatelské oprávnění likvidátora u dlužníka, tedy u právnické osoby, statutárních orgánů, nebo členů statutárního orgánu.

Co se týče insolvenčního správce, tak jeho oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, respektive se zbývající částí končí zároveň se zrušením konkursu. Ovšem zatím nekončí výkon jeho funkce. Ke dni zrušení konkursu musí insolvenční správce následující činnosti:

- sestavit účetní závěrku
- uzavřít účetní knihy
- potřebné účetní záznamy dát dlužníkovi
- část majetku, která zůstala, dát dlužníkovi
- plnit povinnosti, které jsou uloženy daňovými předpisy
- zabezpečit evidenční a archivační činnosti, které jsou spjaté se zrušením konkursu a případně i další nezbytné činnosti.

Až když jsou tyto povinnosti splněny, tak insolvenční soud zproští správce o jeho funkci. Soud také určí výdaje, které správci vznikly v důsledku zrušení konkursu a také rozhodne, jak tyto výdaje mají být zaplacený.

Jak již je zmíněno dříve v této práci, pokud nastalo zrušení konkursu, protože bylo zjištěno, že majetek dlužníka není dostatečně velký na uspokojení dluhů u věřitelů. Tento důvod je základ pro vymazání dlužníka jakož to právnické osoby, z obchodního rejstříku, pokud nejde ovšem o právnickou osobu, která byla zřízena zákonem. Jde o zrušení právnické osoby bez likvidace, pokud je dlužník v úpadku. Ovšem ke zrušení právnické osoby může dojít ještě za situace, kdy je konkurs zrušen z důvodu splnění rozvrhového usnesení. (Doleček, 2021)

Jiný autor uvádí, že konkurs končí usnesením právní moci o zrušení konkursu po ukončení zpeněžování a podání konečné zprávy. Ke konci zpeněžování majetkové podstaty musí insolvenční správce podat insolvenčnímu soudu konečnou zprávu. Ta musí obsahovat celkovou charakteristiku činností insolvenčního správce spolu s vyčíslením finančního výsledku. Konečná zpráva musí dojít k určení částky, která má být rozdělena věřitelům a označení jednotlivých věřitelů a podíly, které mají na této částce. Také uvádí, že s konečnou zprávou musí být předložena soudu společně vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce. Soud po prozkoumání zprávy a vyúčtování insolvenčního správce a následně po odstranění chyb a nejasností po slyšení insolvenčního správce. Zveřejněním konečné zprávy vyhláškou jsou informováni účastníci insolvenčního řízení. Ve schválené zprávě je mimo jiné uvedeno, kolik má být zaplaceno za každou pohledávku, která je uvedena v seznamu přihlášených pohledávek. Samotný konkurs je ukončen až po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení a insolvenční soud rozhodne o zrušení konkursu. („Ukončení konkursu“, 2020)

3. 4. 2. Reorganizace

Dalším způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku je reorganizace. Jde o tzv. sanační způsob řešení úpadku, který je založen především na zachování provozu podniku, který patří dlužníkovi a na postupném zaplacení pohledávek věřitelům. Během reorganizace je podnik dál provozován, a to ve shodě s odsouhlaseným reorganizačním plánem a jeho dodržení je pravidelně kontrolováno soudem, insolvenčním správcem i věřiteli. (Kovalová, 2021)

Reorganizace je určena pouze pro osobu, která je považována za podnikatelský subjekt a je irelevantní, zda se jedná o fyzickou či právnickou osobu. Dlužník nesmí být v likvidaci a nesmí být obchodníkem s cennými papíry a ani osobou, která je oprávněna obchodovat na komoditní burze. Dlužník musí mít celkový čistý obrát za celé účetní období, tedy za poslední rok, který předcházел insolvenčnímu návrhu aspoň ve výši 50 mil. Kč. K tomuto je uváděn příklad, že pokud je podán insolvenční návrh na dlužníka soudu v únoru 2020, tak se posuzuje období za celý rok 2019. Nebo se posuzuje, zda má dlužník 50 a více zaměstnanců, kteří jsou zaměstnaní v pracovním poměru. (Kovalová, 2021)

„Reorganizace“ (2019) říká, že reorganizace je alternativní způsob, jak lze řešit úpadek nebo hrozící úpadek a je určen pro podnikatele. Také uvádí, že během reorganizace se zachovává provoz podniku dlužníka, ale za daných podmínek, kterým se říká reorganizační plán. Jak již bylo zmíněno výše, tak reorganizace má za cíl ozdravit hospodaření podniku dlužníka a to tak, aby dlužník byl schopen platit své dluhy svým věřitelům.

3. 4. 2. 1. Návrh na dovolení reorganizace

Jen dlužník či přihlášený věřitel může předložit návrh na povolení o reorganizaci dlužníka. Jestliže dlužník je v situaci, kdy podá návrh na insolvenční návrh sám na sebe a požaduje, aby jeho hrozící úpadek, nebo úpadek byl řešen reorganizací, tak insolvenční návrh spojí s návrhem na povolení reorganizace. Nejvíce se v těchto situacích je možné setkávat s předschválenými reorganizacemi, kde soud v rámci rozhodnutí o úpadku spojuje i povolení o reorganizaci. Právě v předschválených reorganizacích jsou reorganizační plány nejvíce propracované, protože dlužník není překvapen podaným insolvenčním návrhem a o krizové situaci v podniku nějakou dobu ví a není o ní zaskočen a snaží se jí vyřešit právě tím, že připravuje reorganizační plán, a to za pomoci odborníků. Jestliže nastane případ, že dlužník nepodá návrh na povolení reorganizace společně s insolvenčním návrhem nebo jestli insolvenční návrh, který byl podán věřitelem, má dlužník možnost podat návrh později a to do 10 dnů před první schůzi věřitelů, která se uskutečňuje po rozhodnutí o úpadku. Úplně stejnou dobu má k podání návrhu na povolení reorganizace i přihlášený věřitel. Existuje ovšem výjimka a tou je situace, kdy dlužník podal insolvenční návrh ohledně hrozícího úpadku a v takové situaci může podat návrh na povolení reorganizace jen do rozhodnutí o úpadku. (Kovalová, 2021)

Moravec (2021) také říká, že právo na podání návrhu na reorganizaci dlužník má samotný dlužník, ale i přihlášený věřitel. Ovšem uvádí, že je logické, podávat věřitelský návrh na povolení reorganizace až po přihlášení pohledávek, což mnohdy znamená, že až po prohlášení úpadku dlužníka. Dále připomíná, že návrh může podat pouze taková osoba, která v dobré víře ví, že je možné a bude možné splnit všechny podmínky pro schválení reorganizace.

Pokud dlužník podá návrh na reorganizaci, tak návrh musí obsahovat obecné náležitosti, určení dlužníka a ostatních osob, které jsou oprávněné za dlužníka jednat. V návrhu musí být také známé údaje o kapitálové struktuře dlužníka a také majetku osob, které ho řídí nebo které s dlužníkem tvoří koncern, a to včetně údaje, zda tyto osoby nejsou aktuálně v probíhajícím insolvenčním řízení, anebo musí být uvedeno, že takové osoby nejsou. Dále je potřeba uvést způsob navrhované reorganizace, podle kterého je následně sestavován reorganizační plán a na který nejsou osoby, které sestavili reorganizační plán ani osoba, která podala návrh, vázány. Mimo jiné se také připojuje seznam závazků a majetku. Návrh ovšem může podat i věřitel a v takovém případě nemusí být v návrhu o povolení reorganizace přikládat údaje o kapitálové struktuře a majetku osob, které řídí dlužníka nebo s dlužníkem tvoří koncern a nemusí se ani uvádět, zda je jedna z takových osob v probíhajícím insolvenčním řízení, nebo prohlášení, že žádné takové osoby nejsou. Věřitel tyto skutečnosti může uvést, pokud jsou mu známy. Jestli v návrhu něco chybí, tak soud v takové situaci vyzve navrhovatele k doplnění, a to nejdéle do 7 dnů. Jestli je návrh podán pozdě, nebo nejsou doplněné informace, které soud žádal, tak je návrh na povolení reorganizace zamítnut. (Kovalová, 2021)

Doleček (2019) uvádí stejně jako předchozí autorka, zjednodušeně, že v návrhu na povolení reorganizace, který podává dlužník musí být uvedeno:

- obecné náležitosti
- údaje, které jsou známy dlužníku o kapitálové struktuře a majetku osob, které řídí dlužníka nebo tvoří společně s dlužníkem koncern
- určení dlužníka a osob, které mají právo za něj jednat
- informace o způsobu navrhované reorganizace

Pokud je návrh v pořádku a nejde o předschválenou reorganizaci a se schválením by došlo k rozhodnutí o úpadku, tak soud svolá svým rozhodnutím o úpadku schůzi věřitelů. Na schůzi se hlasuje ohledně schválení usnesení o způsobu řešení úpadku dlužníka, kdy se rozhoduje mezi reorganizací nebo konkursem. K přijetí usnesení schůze věřitelů dojde ve chvíli, kdy je pro nejméně polovina přítomných zajištěných věřitelů, kteří jsou přihlášení k předcházejícímu dni, kdy se koná schůze, důležitý je také počítání podle výše jejich dluhů u dlužníka a nejméně polovina nezajištěných věřitelů, kteří jsou přítomní a jsou také počítání podle výše jejich dluhů u dlužníka. Nebo pro odhlasovalo nejméně 90 % všech z přítomných věřitelů, přičemž se nehledí, zda jsou zajištěni nebo ne. V případě, že se schůze účastní pouze zajištění věřitelé nebo pouze nezajištění věřitelé, tak platí stále pravidlo, že pro musí hlasovat minimálně polovina všech přítomných a musí být přihlášení ke dni před dnem konání schůze a opět se počítá podle výše pohledávek.

Během insolvenčního řízení soud zkoumá, jestli stojí za návrhem na dovolení reorganizace nečestný záměr a zda nebyl podán osobou, u které bylo už dříve rozhodnuto ohledně reorganizace. Za takový nečestný záměr lze považovat třeba nepřehledné převody majetku z majetkové podstaty nebo pravomocné odsouzení dlužníka, a to za majetkovou trestnou činnost. Čestnost chování dlužníka se vyšetřuje ve spojitosti s podáním návrhu na schválení reorganizace, a to věcně i časově. Pokud se prokáže nečestné jednání, soud zamítne návrh na dovolení reorganizace, a to i přes to, jak rozhodla schůze věřitelů. Když schůze věřitelů zamítne usnesení o dovolení reorganizace dlužníka, tak na majetek dlužníka je vyhlášen konkurs. Odvolat se proti zamítnutí může pouze osoba, která podala návrh. (Kovalová, 2021)

3. 4. 2. 2. Povolení reorganizace

Velice zajímavé je, že pokud soud dovolí rozhodnutí, tak se proti tomu nelze odvolat. Když soud vydá povolení s reorganizací, tak dosadí znalce, který dá soudu písemnou formu ocenění majetkové podstaty dlužníka. Zde musí být také uvedeno, jak moc budou uspokojené dluhy u věřitelů, a to v situaci, kdyby došlo ke konkursu. Pro věřitele, kteří nemají zkušenost s insolvenčním řízením slouží takový dokument k budoucím porovnání, zda je lepší dlužníka uvést do konkursu nebo mu povolit reorganizaci. (Kovalová, 2021)

Doleček (2019) opět velice jednoduše uvádí co je obsahem rozhodnutí o povolení reorganizace. Je zde uvedeno:

- údaj o tom, kdo je insolvenční správce
- prohlášení o povolení reorganizace
- vybídnutí dlužníka, aby do 120 dnů podal reorganizační plán nebo aby soudu prohlásil, že jej nehodlá předkládat
- údaje o tom, podle kterých podmínek je možné předložit reorganizační plán dalšími osobami
- mimo jiné může obsahovat i výrok o ostatních opatření, které se týkají majetkové podstaty a nutných ke zajištění smyslu reorganizace

3. 4. 2. 3. Reorganizační plán

Jedná se o zcela základní dokument pro celou reorganizaci. Tento dokument má vést jednak k utřídění majetkových vztahů mezi dlužníkem a jeho věřitelem, dále k uzdravení chodu dlužníkova podniku a kde se nachází ekonomické a právní opatření, která jsou vystavena na dobu určitou.

Preferenční právo na sepsání reorganizačního plánu má podle insolvenčního zákon dlužník, a to i v situaci, kdy věřitel podal návrh na dovolení reorganizace. Reorganizační plán může dlužník přiložit společně s návrhem na dovolení reorganizace, nebo v době 120 dnů od rozhodnutí o souhlasu o reorganizaci. Tuto dobu může soud prodloužit o dalších 120 dnů, ale může tuto dobu zkrátit nebo ukončit. Preferenční právo dlužníka k sestavení reorganizačního plánu může být odejmuto usnesením schůze věřitelů, nebo se toho práva může dlužník vzdát sám. Pokud dlužník nepředloží reorganizační plán z důvodu neodevzdání v termínu, nebo mu právo na sestavení plánu bylo odejmuto, tak právo na sestavení plánu přechází na další osoby, které podaly návrh na povolení reorganizace, nebo se k němu připojily.

Co se týče obsahu reorganizačního plánu, tak zde musí vždy být dle insolvenčního zákona, určení způsobu reorganizace, rozdělení věřitelů do skupin, údaje o dalším provozu podniku, nebo jeho části a za jakých podmínek, stanovit opatření k plnění reorganizačního plánu, údaje o účincích na zaměstnanost v podniku, informace ohledně toho, jaké dluhy bude dlužník po ukončení reorganizace mít, informace o osobách, které mají být součástí financování reorganizačního plánu nebo které zajistit splnění dlužnickových dluhů nebo některé z nich převezmou. Také se zde musí řešit pohledávky, u kterých je doposud veden incidenční spor, a pohledávky co jsou vázané na odkládací podmínku. Přesné údaje o tom, co má reorganizační plán obsahovat jsou upraveny v § 14 vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a elektronických podání v insolvenčním řízení. (Doleček, 2019; Kovalová, 2021)

3. 4. 2. 4. Ukončení reorganizace

Výsledek po ukončení reorganizace může být pozitivní nebo i negativní.

Pozitivně může dopadnout reorganizace pouze v situaci, kdy dlužník splní úplně nebo z jeho části reorganizační plán a soud toto vezme na vědomí usnesením, které je prokázáno zprávou od insolvenčního správce. Odvolat se proti tomuto rozhodnutí není možné a reorganizace tímto končí. Reorganizace tedy končí úspěšnou sanací úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka a byl splněn cíl a účel reorganizačního plánu.

Co se týče negativního výsledku reorganizace, tak může dojít ke zrušení rozhodnutí, které udělovalo souhlas reorganizačního plánu, nebo může dojít k přeměně reorganizace na konkurs. Ke zrušení rozhodnutí udělující souhlas reorganizačního plánu může dojít v okamžiku, kdy soud do 6 měsíců od doby, kdy začala účinnost plánu odhalí, že povolení reorganizačního plánu bylo dosaženo podvodem, nebo že některý z věřitelů byl upřednostněn. Za takové situace může soud zrušit rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu i bez návrhu. Stejně může soud postupovat i v případě, kdy do 3 let od doby, kdy začala účinnost reorganizačního plánu, odhalí, že samotný dlužník, člen statutárního orgánu nebo samotný statutární orgán byl pravomocně odsouzen, a to z úmyslného trestního činu, při kterém bylo dosaženo povolení reorganizačního plánu nebo výrazně podvedl věřitele. Za této situace je pořád schválená reorganizace, ale není schválen reorganizační plán a nový již nelze předložit ani povolit. Proto soudu zůstává jediná možnost, a to přeměnit reorganizaci na konkurs. Takovou přeměnu upravuje § 363 insolvenčního zákona, kde jsou stanoveny jasné případy, kdy může soud vždy rozhodnout o přeměně. Nejčastěji se vyskytuje případ, kdy není schválen reorganizační plán a příslušným osobám již skončila lhůta k předložení plánu nebo dlužník nesplnil své důležité povinnosti během plnění reorganizačního plánu. Taková změna může nastat i za situace, kdy dlužník ukončí své podnikání nebo když dlužník podá návrh. Proti rozhodnutí o přeměně na konkurs může podat pouze věřitelský výbor, dlužník, insolvenční správce nebo navrhovatel reorganizace. Účinky, které jsou spjaté s prohlášením konkursu, nastávají ve chvíli, kdy je rozhodnutí insolvenčního soudu zveřejněno v insolvenčním rejstříku. (Doleček, 2019; Kovalová, 2021)

3. 4. 3. Oddlužení

Jak již je zmíněno dříve v této práci, tak oddlužení je převážně určeno pro fyzické osoby, ale i právnické osoby, které nemají dluhy z předchozí podnikatelské činnosti.

Moc se neliší od oddlužení fyzické osoby.

3. 4. 4. Nepatrný konkurs

Jedná se o zvláštní druh konkursu, který je využíván v docela jednoduchých případech konkursu. Že se jedná o nepatrný konkurs rozhoduje insolvenční soud, a to kdykoliv během insolvenčního řízení a nebo současně při prohlášení o konkursu. Na základě návrhu primárně dlužníka, ale i bez něj může soud rozhodnout o nepatrném konkursu.

Jedná se o nepatrný konkurs, pokud:

- dlužník je fyzická osoba, která není podnikatelem, nebo
- nedošlo k zjištění celkového obratu dlužníka za předcházející účetní období, tedy období, které bylo před prohlášením konkursu, přesahující 2 000 000 Kč a dlužník má maximálně 50 věřitelů.

Nepatrný konkurs je tedy vždy u fyzické osoby, která nepodniká, a to při jakémkoliv počtu věřitelů a výši dluhů. U jiných dlužníků, což je právnická osoba a fyzická osoba, která podniká, je důležité posoudit výši obratu za účetní období předcházející období, kdy došlo k prohlášení konkursu a počet přihlášených věřitelů. Jestliže během insolvenčního řízení dojde k zjištění, že konkurs neměl být nepatrný, tak soud musí takové rozhodnutí bez zbytečného odkladu zrušit i bez návrhu. Insolvenčním zákonem jsou určeny pro nepatrný konkurs tyto výjimky od běžných postupů, které platí při standardních konkurech. Využití těchto výjimek může být vyřazeno schůzí věřitelů. Jde o následující výjimky:

A, Místo věřitelského výboru můžou věřitelé stanovit zástupce věřitelů.

U standardních konkursů platí, že pokud je přihlášených věřitelů více než 50, tak schůze věřitelů musí ustanovit věřitelský výbor a určit jeho členy.

Věřitelský výbor čítá 3 až 7 členů a hlavním cílem je ochránit společné zájmy věřitelů. Primárním důvodem je určit akceschopného zástupce věřitelů, protože schůze věřitelů může čítat stovky až tisíce

věřitelů a v takovém případě by bylo velice náročné projevit jakoukoliv akci. Věřitelský výkon vykonává hlavně níže uvedené činnosti:

- dává insolvenčnímu správci podporu během jeho činnosti
- dohlíží nad prací insolvenčního správce
- dává insolvenčnímu správci nebo dlužníku s dispozičními oprávněními povolení k uzavření smluv o úvěrovém financování
- má možnost podívat se do dlužníkovy účetnictví nebo evidence, které jsou uvedeny podle zvláštního právního předpisu
- průběžně povoluje výši a správnost hotovosti vydanou insolvenčním správcem a nákladů, které jsou spojeny se správou majetkové podstaty a s její údržbou
- může nahlížet ve stejném rozsahu jako insolvenční správce, do dlužníkových písemných dokumentů

Tento rozdíl tedy dovoluje určit místo několikačlenného věřitelského výboru jmenovat pouze jednoho zástupce věřitelů, který bude plnit stejné úkoly jako věřitelský výbor. Díky tomuto nastává větší flexibilita projednávání konkursu.

B, U věcí, práv, nedobytných pohledávek nebo jiných majetkových hodnot, které nelze prodat, není potřebný souhlas insolvenčního soudu ani věřitelského orgánu k vyloučení.

Běžně u všech způsobů řešení úpadku je nutné, aby soud a věřitelský výbor souhlasil s vyřazením z majetkové podstaty náležitosti, které nelze prodat, insolvenčním správcem. Mezi takové náležitosti patří práva, věci, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, kterými nelze nebo nemůžou uspokojit věřitele a to hlavně nedobytné pohledávky a neprodejné věci. Tento rozdíl má za úkol posílit insolvenčního správce, a přitom snížit jeho administrativní zatížení.

C, I bez nařízení jednání je možné rozhodnout o včasných námitkách proti konečné zprávě a vyúčtování.

Standardně při konkursu je vyúčtování výdajů a odměny insolvenčního správce a konečná zpráva uveřejněna vyhláškou insolvenčního soudu a podat námitky proti tomuto mohou účastníci insolvenčního řízení. K projednání podaných námitek ve standardním konkursu je potřeba nařízení jednání insolvenčním soudem.

Ovšem v nepatrném konkursu je možné rozhodnout o podaných námitkách bez nařízení jednání. Cílem je opět snížení administrativní zátěže zúčastněných a mělo by dojít ke zrychlení soudního rozhodnutí o námitkách.

D, Během přezkumného jednání je možné společně projednat všechny otázky, o kterých by mohla rozhodnout pouze schůze věřitelů a pokud to má význam, tak je možné podat konečnou zprávu a vyúčtování a rovnou projednat námitky proti nim.

Insolvenční soud nařizuje tzv. přezkumné jednání v případě, kdy je potřeba prověřit přihlášené pohledávky. Smysl této výjimky je opět v tom, že by mělo dojít ke zjednodušení a zrychlení vyřízení případů nepatrného konkursu.

E, Pokud insolvenční správce podá s konečnou zprávou současně i návrh rozvrhového usnesení, tak soud může připojit rozhodnutí o schválení konečné zprávy s rozvrhovým usnesením a zároveň rozvrhové usnesení nabyde právní moci nejprve dnem právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy.

Pro nepatrný konkurs má insolvenční soud možnost nařídit i další výjimky od pravidel pro standardní konkurs, jestli tyto výjimky budou vést k urychlení a uspořené během průběhu řízení a zda je nějaký nesoulad s rozhodnutím schůze věřitelů. Těmito výjimkami nesmí dojít k poškození postavení zajištěných věřitelů ani pravidla insolvenčního řízení. Rozhodnutí může soud vydat společně s rozhodnutím o nepatrném konkursu nebo později. (Doleček, 2021; Mlejnková, 2019)

3. 5. Shrnutí

Ze zákona musí být všechny cestovní kanceláře být povinně pojištěny proti úpadku. Je to z důvodu, aby zákazníci cestovní kanceláře byli chráněni před případným úpadkem cestovní kanceláře. Při úpadku cestovní kanceláře by totiž mohlo dojít k situacím, kdy zákazníci již nastoupili na zájezd a zrovna v té chvíli cestovní kancelář prohlásí úpadek. Bez pojištění by zákazníci neměli nárok na repatriaci zpět do České republiky a museli by si dopravu zpět domů zajistit sami. Jiní zákazníci, kteří ještě ani neměli možnost nastoupit na zájezd, by přišli o peníze, které zaplatili cestovní kanceláři za zájezd. Především z těchto důvodů tedy existuje povinnost pojištění.

O samotném úpadku případně hrozícím úpadku rozhoduje insolvenční soud, který prohlásí dlužníkův úpadek v situaci, kdy dlužník splňuje podmínky určené insolvenčním zákonem. Po prohlášení úpadku nebo hrozícího úpadku, se následně řeší, jakým způsobem bude úpadek nebo hrozící úpadek řešen. Insolvenční zákon uvádí několik způsobů řešení úpadku. Velice podstatné také je, zda se jedná o úpadek fyzické, nebo právnické osoby.

U fyzických osob je možné řešit úpadek či hrozící úpadek konkursem, nebo oddlužením. U konkursu dochází ke zpeněžení majetkové podstaty dlužníka, a tím jsou následně uspokojeny pohledávky věřitelů. Může se stát, že pohledávky v rámci konkursu nejsou zcela uspokojeny, ale jen z části. Po ukončení konkursu ovšem neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají. Co se týče oddlužení, tak zde dlužník musí po dobu několika let uspokojovat pohledávky svých věřitelů ze svého příjmu. Dlužníkovi tak zůstává z příjmu pouze životní minimum. Po uplynutí stanovené lhůty na oddlužení zbývající pohledávky, nebo jejich neuspokojené části, zanikají.

Právnické osoby mají více možností, jak se vypořádat s úpadkem či hrozícím úpadkem. Tyto možnosti jsou konkurs, oddlužení, reorganizace a další zvláštní způsoby řešení úpadku či hrozícího úpadku. Konkurs je ve své podstatě stejný jako u fyzické osoby. Dochází tedy také ke zpeněžení majetkové podstaty a uspokojování pohledávek věřitelů. Oddlužení je vhodné pouze pro právnické osoby, které nemají dluhy z podnikání. Reorganizace má za hlavní cíl pokračování podnikatelské činnosti dlužníka, ale zároveň uspokojování jeho závazků. Zvláštním způsobem řešení úpadku či hrozícího úpadku může být nepatrný konkurs, který se využívá převážně v případech, kdy se jedná o jednoduchý konkurs. Od standardního konkursu se liší různými výjimkami, které mohou být v rámci nepatrného konkursu využity.

4. Praktická část

Ke konci roku 2019 začalo velice náročné období pro cestovní ruch, a to v souvislosti s celosvětovou pandemickou situací Covidu-19. Tuto situaci nešlo předvídat a podniky napříč celým odvětvím cestovního ruchu se museli vypořádávat s velice náročnými a rychle se měnícími podmínkami. V první polovině roku 2021 bylo v České republice registrováno 2 837 podniků a 10 245 osob samostatně výdělečně činných, jejichž podnikání spadá do oboru cestovní ruch.

Od roku 2015 do roku 2020 se počet společností s ručením omezeným a akciových společností, které podnikají v cestovním ruchu, zvyšoval z počtu 2 632 (v roce 2015) na 2 874 (v roce 2020). Bohužel, se od roku 2021 se tyto počty začaly snižovat, a to konkrétně o 37 podniků, takže počet klesl na 2 837. Mimo jiné došlo také k výraznému poklesu zájmu o vznik nových podniků. Mezi lety 2015 až 2019 se běžně ročně registrovalo okolo 100 nových firem, ale v roce 2020 se registrovalo ani ne nových 50 firem. Celkový počet společností je tvořen z 47 % cestovními agenturami, z 28 % cestovní agentury a cestovní kanceláře a 24 % cestovní kanceláře.

Při pohledu na fyzické osoby, které podnikají v cestovním ruchu, lze říci, že vývoj je podobný. Fyzické osoby, podnikající v cestovním ruchu, jsou tvořené z 66 % cestovními agenturami, z 15 % průvodci, z 12 % cestovní agentury a cestovní kanceláře a ze 7 % cestovní kanceláře. Níže jsou přiloženy tabulky, kde je možné porovnat vývoj počtu cestovních agentur, cestovních kanceláří a související činnosti (NACE 79) v letech 2015 až 2021. („Počet firem v cestovním ruchu začal klesat, ale jen mírně“, 2021)

Tabulka 1: Společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti

Rok	Celkový počet	Počet založených	Počet zrušených
2015	2 632	110	47
2016	2 701	122	48
2017	2 737	143	83
2018	2 802	122	79
2019	2 864	101	101
2020	2 874	47	91
k 27.4.2021	2 837	9	17

Zdroj: („Počet firem v cestovním ruchu začal klesat, ale jen mírně“, 2021)

Tabulka 2: Osoby samostatně výdělečně činné

Rok	Celkový počet	Počet založených	Počet zrušených
2015	8 955	383	245
2016	9 060	347	233
2017	9 429	392	237
2018	9 717	427	255
2019	10 256	421	311
2020	10 288	165	305
k 27.4.2021	10 245	24	41

Zdroj: („Počet firem v cestovním ruchu začal klesat, ale jen mírně“, 2021)

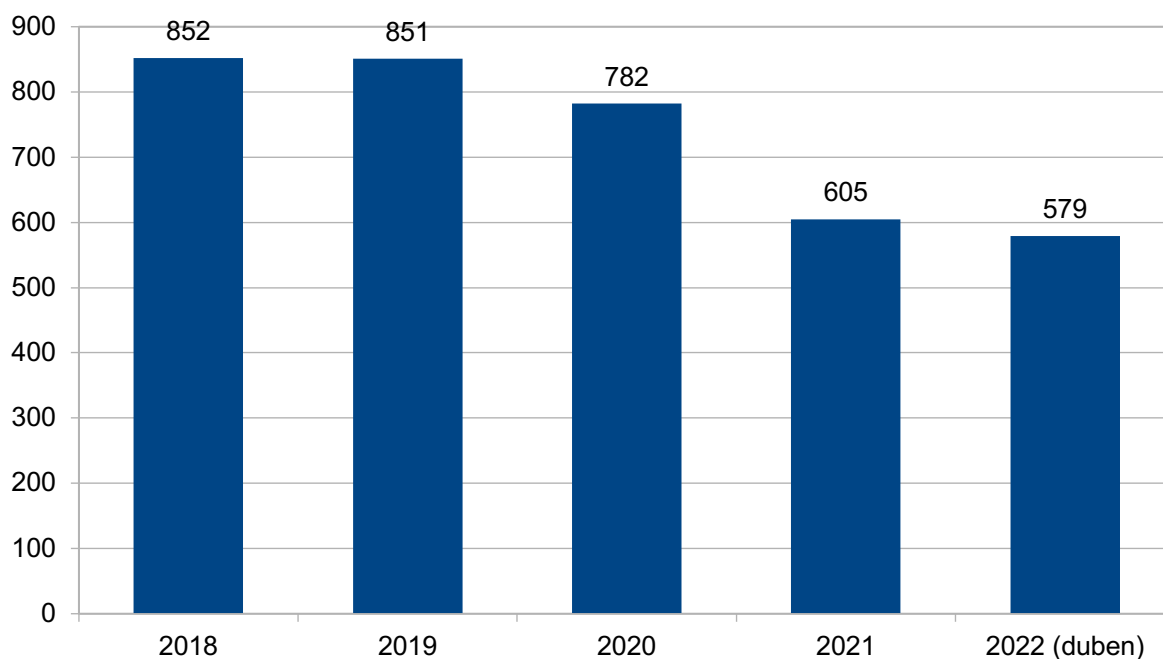
Dále je podrobněji analyzováno, jaké jsou aktuální počty aktivních cestovních kanceláří a počty cestovních kanceláří, které se nachází v úpadku, nebo ukončily svou činnost. Následně jsou analyzovány dva případy konkrétních cestovních kanceláří, které již mají uzavřené insolvenční řízení.

4. 1. Počty aktivních cestovních kancelářů

Ministerstvo pro místní rozvoj je povinné podle zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, vést veřejně dostupný seznam všech cestovních kancelářů. V seznamu je uveden název cestovní kanceláře, IČO cestovní kanceláře, sídlo, platná pojistka cestovní kanceláře, informaci, jestli byl zaplacen roční příspěvek do garančního fondu a informace o rozsahu předmětu podnikání. Informace v seznamu jsou pravidelně aktualizovány jednou týdně.

Ministerstvo pro místní rozvoj mimo jiné také vytváří statistiku týkající se počtu aktivních cestovních kancelářů v České republice. Podle těchto statistik lze říci, že počet cestovních kancelářů se za poslední 3 roky snížil. Ještě v roce 2019 bylo 851 aktivních cestovních kancelářů a ke konci roku jich bylo evidováno 605, což je pokles o 246 cestovních kancelářů. Ke dni 7. dubna 2022 ministerstvo pro místní rozvoj uvádí na svých internetových stránkách, že je v České republice aktivních 579 cestovních kancelářů. To znamená, že od 1.1.2022 do 7.4.2022 ukončilo nebo přerušilo svou činnost nebo prohlásilo úpadek, 26 cestovních kancelářů. Níže je uveden graf, kde je možné vyčíst počet aktivních kancelářů od roku 2018 do 7.4.2022. Čísla z předchozích let jsou vždy uvedena ke konci období. (Novák, Hrtúsová, & Kozelský, 2021)

Graf 1: Vývoj počtu aktivních cestovních kancelářů (2018-2022)

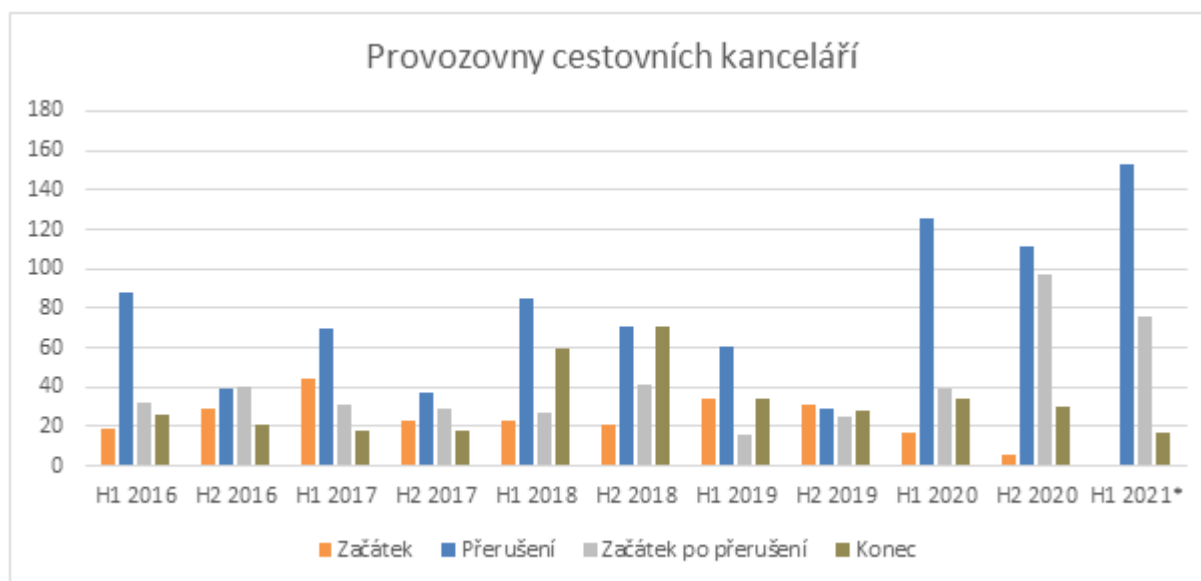
Zdroj: (Novák, Hrtúsová, & Kozelský, 2021)

4. 2. Počty cestovních kanceláří v úpadku

Za rok 2021 došlo k poklesu počtu cestovních kanceláří zhruba o 100. K poslednímu dni roku 2021 bylo aktivních 605 cestovních kanceláří. Cestovní kanceláře převážně přerušily svou činnost, jedná se konkrétně o 80 cestovních kanceláří. Svou činnost ukončilo 13 cestovních kanceláří a dalších 14 jich vyhlásilo úpadek.

Mezi hlavní důvody, proč tolik cestovních kanceláří v posledním roce ukončilo, nebo přerušilo svou činnost nebo skončilo v úpadku je, že po celém světě byl problém s pandemickou situací a podniky musely čelit velikým omezením v cestování. Dalším problémem je, že cestovní kanceláře po tomto období nemohou dosáhnout na zajištění pojištění proti úpadku, které je vyžadované zákonem. Pojišťovny totiž zvyšují své nároky na uzavření pojištění a po dvou letech téměř bez příjmů, nejsou schopny cestovní kanceláře tyto nároky splnit. („Počet cestovních kanceláří za loňský rok klesl podle ministerstva zhruba o stovku“, 2022)

Graf 2: Vývoj za jednotlivá pololetí počtu provozoven cestovních kanceláří (za roky 2016–2021)

Zdroj:(„CRIF: V Česku funguje o 212 provozoven cestovních kanceláří méně než před začátkem pandemie“, 2021)

Tabulka 3: Vývoj počtu cestovních kanceláří v úpadku v letech 2014–2021

Rok	Počet CK v úpadku
2014	5
2015	2
2016	4
2017	2
2018	3
2019	0
2020	10
2021	14

Zdroj: (Mašek, 2021)

4. 2. 1. Reálné příklady cestovních kanceláří v úpadku a jejich způsoby řešení

V následujících podkapitolách jsou uvedeny příklady dvou konkrétních případů cestovních kanceláří, které byly nuceny podat insolvenční návrh sami na sebe, a to z důvodu předlužení. U každého případu jsou postupně, jak vznikaly, vypsány nejdůležitější body a kroky, které proběhly v průběhu insolvenčního řízení.

4. 2. 1. 1. Cestovní kancelář mama s. r. o.

Cestovní kancelář mama s. r. o. byla založena v roce 2014. V následujícím roce 2015 společnost podnikala podle svých očekávaných předpokladů. Cestovní kancelář byla zaměřena hlavně na rekreační zájezdy do Itálie a taky na pořádání dětských táborů v této destinaci. Velký propad nastal v roce 2016, kdy došlo k poklesu zájmu o zájezdy do Itálie a předem objednané jak ubytovací kapacity a doprava nebyla dostatečně naplněna. I když náklady zůstaly téměř stejné, tak došlo k výraznému poklesu příjmů a cestovní kancelář se tak ocitla v ekonomické ztrátě. Z tohoto důvodu došlo k nemožnosti dále podnikat a v roce 2017 již bylo jasné, že ztrátu není možné z klasického provozu uhradit. Proto koncem roku 2017 platby věřitelům byly zastaveny i když nejméně od června 2017 cestovní kancelář neplnila výraznou část svých závazků.

Insolvenční návrh podal dlužník dne 23. února 2018. K této době uvádí, že jeho dluhy byly u společnosti Komerční banka a. s. ve výši 455 169,75 Kč z debetu a dále 580 437,86 Kč, což bylo poskytnuto dlužníku úvěrem. Dále měl dluh u italského partnera Camping Maximum s. r. l. Ve výši

4 930 eur. Výši veškerých dluhů jsou doloženy zprávou Komerční banky a fakturou italského partnera. V návrhu dlužník uvádí, že nemá faktický žádný majetek, který by dosahoval nějaké ceny, kromě majetku, který je uveden v příloze návrhu a dále nevlastní žádné finanční prostředky, dále nepodniká, a dokonce i případná záloha na konkurs bude pro něj velice obtížná k zaplacení.

Dne 15.3.2018 bylo zveřejněno usnesení o uložení povinnosti zaplatit zálohu, kdy soud uložil povinnost dlužníku zaplatit zálohu ve výši 50 000 Kč, a to ještě před rozhodnutím o insolvenčním návrhu. Jako odůvodnění soud uvedl, že je nutné zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, protože je to nutné ke krytí těchto nákladů a prostředky na to nejde zajistit jinak. Zálohu je nutné zaplatit i v případě, kdy dlužník nemá žádný majetek. Dne 11.4.2018 dlužník uvedl, že zálohu uhradil. Dne 2.5.2018 bylo zveřejněno usnesení, kde bylo vyhlášeno rozhodnutí o povolení konkursu a tímto dnem začaly působit účinky prohlášením konkursu.

Do insolvenčního řízení byl přihlášen pouze jeden věřitel, a to Komerční banka se svými pohledávkami k dlužníku. Obě již zmíněné pohledávky byli nezajištěné a věřitel je sečetl do výše 1 077 927,18 Kč.

Dne 10.8.2018 bylo zveřejněno usnesení o vydání/vyplacení zálohy na náklady řízení insolvenčnímu správci. V usnesení soud podává souhlas s vydáním zálohy ve výši 50 000 Kč, kterou zaplatil dlužník, insolvenčnímu správci. Insolvenční správce po obdržení této zálohy je povinen jí zahrnout do majetkové podstaty dlužníka. Insolvenčnímu správci byla záloha vydaná dne 24.5.2018. Dále dne 16.7.2018 byl zveřejněn návrh insolvenčního správce na vyrozumění zahraničního věřitele, který do té doby nepřihlásil svou pohledávku vůči dlužníku. Insolvenční správce tedy žádá soud, aby vyrozuměl věřitele o úpadku dlužníka a možnosti podání přihlášky své pohledávky do insolvenčního řízení.

První zpráva o stavu řízení a hospodářské situaci dlužníka byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku 18.7.2018. V této zprávě je uvedeno datum zahájení insolvenčního řízení (23.2.2018), datum, kdy byl zjištěn úpadek dlužníka (2.5.2018) a počet přihlášených věřitelů, který byl pouze jeden. Dále se v ní zmiňuje, že dlužník vlastní movitý majetek v hodnotě 15 000 Kč, účet ve Fio bance ve výši 701,25 Kč. Naopak nemovitý majetek dlužník nevlastní. Také se ve zprávě uvádí, kdy dlužník zaplatil zálohu 50 000 Kč a kdy insolvenční správce zažádal o její vyplacení a kdy jí obdržel. Následně dne 30.7.2018 insolvenční soud zahájil přezkumné jednání týkající se přihlášených pohledávek. Při jednání insolvenční správce uvedl, že nezjistil nové skutečnosti týkající se situace dlužníka. Zástupce dlužníka uvádí, že přiznává dluhy u věřitele a že nemá jiný majetek, než je uvedený. Na závěr je do funkce věřitelského výboru pro vykonávání určen soud. Další krok, který nastal v insolvenčním řízení bylo podání žádosti o souhlas s prodejem majetku mimo dražbu, který

byla zveřejněna 11.9.2018. Insolvenční správce v žádosti uvedl, že našel kupce, který je ochoten koupit veškerý opotřebovaný majetek jako celek za 15 000 Kč od dlužníka. Soud tuto žádost schválil 18.9.2018 a nařídil správci předložit smlouvu díky které byl majetek dlužníka prodán. Mimo jiné soud určil, že majetek má být prodán za minimální cenu 15 000 Kč a nejvyšší nabídnuté ceně. K prodeji, a tedy i podpisu kupní smlouvy došlo v prosinci roku 2018. Kupní smlouva v insolvenčním rejstříku byla zveřejněna 27.12.2018 a majetek dlužníka byl prodán mimo dražbu za 15 000 Kč včetně DPH. Až dne 11.10.2019 byla zveřejněna konečná zpráva. V ní mimo jiné bylo uvedeno, že příjmy majetkové podstaty činily 64 701,25 Kč. Výdaje z majetkové podstaty činily celkem 9 024,5 Kč. Odměna insolvenčního správce činila 54 450 Kč a částka, který byla určena k rozdělení mezi věřitele, v tomto případě se jednalo pouze o jednoho věřitele, byla 1 077 927,18 Kč. Závěrem ve zprávě insolvenční správce žádá soud o náhradu neuhrazené části hotových výdaje ve výši 8 521,25 Kč z rozpočtových prostředků. Konečnou zprávu schválil soud 14 .1 2020 a nikdo se proti tomuto rozhodnutí neodvolal. Proto dne 16.3.2020 došlo k zveřejnění usnesení soudu o zrušení konkursu. Co se týče uspokojení dluhů u věřitele, tak věřiteli nebylo nic zaplaceno, jelikož již nebylo možné uhradit jakoukoliv část dluhů. Zápis v rejstříku byl ukončen dne 9.10.2020. (Justice.cz, n. d.)

4. 2. 1. 2. Sela Tours, s. r. o.

Dne 22.11.2019 byl zveřejněn návrh insolvenčního řízení s návrhem na prohlášení konkursu, který podal dlužník prostřednictvím advokáta, čímž se liší od předchozí cestovní kanceláře. V návrhu dlužník uvádí, že má více než 80 věřitelé u kterých má splatné závazky. Tyto závazky přesahují částku 1 300 000 Kč a dlužník není schopen již delší dobu tyto závazky plnit. Některé závazky jsou starší 5 let. Dále dlužník přiznává, že vlastní majetek zanedbatelné hodnoty a mobilní automobil. Na druhou stranu dlužník nemá žádný nemovitý majetek a nemá žádné pohledávky. Ovšem disponuje finančními prostředky ve výši 8 207 Kč a 3 320,60 EUR a přiznává, že má 2 zaměstnance. V návrhu dlužník přiznává dluhy mimo jiné k těmto věřitelům:

- City Center s. r. o. - celková výše pohledávek činí 3 78 993,43 Kč
- Sevas spol. S r. - pohledávky v celkové výši 10 970 Kč
- Top Hotels Group – celková výše pohledávek činí 1 827,50 Kč
- Asten Hotels s. r. o. - celková výše pohledávek činí 4 250,88 Kč
- LU.PIN s. r. o. - celková výše pohledávek činí 41 691 Kč
- Diamont tour s. r. o. - celková výše pohledávek činí 9 050,80 Kč

Společně s návrhem na insolvenční řízení dlužník podává návrh na způsob řešení úpadku a to konkursem. Z příloh insolvenčního návrhu lze zjistit, že dlužník má mimo jiné i dluhy, které jsou již promlčeny, a to v celkové výši 98 220,88 Kč.

Dne 27.11.2019 insolvenční soud vyzval dlužníka o zaplacení zálohy na insolvenční řízení, a to ve výši 50 000 Kč. Tak jako v předchozím případě soud opět odůvodňuje smysl zaplacení zálohy a to tak, že je nutné poskytnout zejména insolvenčnímu správci prostředky, které jsou nezbytné k výkonu jeho funkce, která začíná bezprostředně po rozhodnutí o úpadku. Soud vyjádřil obavu, že nebude možné finanční prostředky na insolvenční řízení získat jiným způsobem. Dlužník zmiňovanou zálohu uhradil dne 2.12.2019. Usnesení o insolvenčním návrhu vydané 21.1.2020 přinesl zjištění úpadku dlužníka a soud zároveň prohlásil konkurs na majetkovou podstatu dlužníka. Soud také vyzval věřitele k přihlášení jejich pohledávek a zároveň nařizuje přezkumné jednání a svolává věřitelskou schůzi. V případě této cestovní kanceláře došlo k výzvě zahraničních věřitelů, aby přihlásili své pohledávky a to dne 12.2.2020. První vyjádření insolvenčního správce přichází dne 21.1.2020, kdy oznamuje přebírání celé věci. První zpráva insolvenčního správce je ze dne 27.4.2020, kde insolvenční správce mimo jiné uvádí, že do insolvenčního řízení se přihlásilo 14 věřitelů a celková výše jejich pohledávek činí 1 069 010,25 Kč a tyto pohledávky přiznává. Ve zprávě se poprvé objevuje důvod dlužníkovy úpadku. Tím je pokles vytiženosti činnosti a následné předlužení, které bylo tažené částečně historickou dluhovou zátěží. Dále je zmíněno, že dlužníkův podnik již neexistuje. Insolvenční správce uvádí, že dominantu celé majetkové podstaty dlužníka tvoří jeho automobil značky Audi a že dlužník odevzdal finanční prostředky ve výši 411 Kč. Součástí zprávy je návrh na povolení zpeněžení automobilu mimo dražbu, pokračování vedení účetnictví u firmy, která ještě před zahájením insolvenčního řízení vedla účetnictví dlužník a na povolení archivace u zvolené firmy. Dne 15.5.2020 proběhlo přezkumné jednání 14 věřitelů a již zmíněné výše jejich pohledávek 1 069 010,25 Kč. Během jednání žádný z přihlášených věřitelů nepopírá žádnou přihlášenou pohledávku a insolvenční správce nepopírá správnost, výši ani pořadí přihlášených pohledávek. Výsledkem jednání je, že všechny pohledávky byly zjištěny. Ihned po skončení přezkumného jednání začala schůze věřitelů. Opět se zmínily přihlášené pohledávky a je zmíněno, že žádná pohledávka není popřena. Na schůzi měly věřitelé k dispozici 16 238 hlasů, což tvořilo 1,52 % všech hlasů, takže není možné odhlasovat odvolání správce. Dále je uvedeno, že dlužník splňuje podmínky pro nepatrný konkurs. Dne 25.5.2020 byla podaná žádost o souhlas soudu s prodejem mimo dražbu a žádost o souhlas s náklady. Předmětem prodeje byl automobil. Insolvenční správce žádal o schválení nákladů na účetnictví za rok 2020 ve výši 8 250 Kč bez DPH a archivace účetnictví společnosti za náklady 10 401,90 Kč bez DPH. Zástupkyně věřitelů u těchto žádostí vyjádřila souhlas. Soud udělil souhlas na prodej mimo dražbu a na zmíněné náklady dne

16.6.2020. Dne 22.6.2020 byla převedena záloha na insolvenčního správce. A již 16.7.2020 byla zveřejněná komisionářská smlouva, kde je zaznamenán prodej automobilu dlužníka. Poté nastal závěr insolvenčního řízení a to dne 2.10.2020, kdy byla zveřejněná konečná zpráva. V ní insolvenční správce uvádí, že v tomto případě se jednalo o relativně malé konkursní řízení. Zmiňuje funkci zástupce věřitelů a navrhuje ke schválení odměny za výkon této funkce ve výši 500 Kč. Jediný automobil bylo možné zpeněžit z celé majetkové podstaty. Ten byl prodán za 97 000 Kč včetně DPH. Jiné položky do majetkové podstaty pojety nebyly. Insolvenční správce uvádí, že další řízení je neúčelné a je jasné, že dále už nebude dosaženo žádného jiného reálného majetkového výtěžku, kterého by bylo možné rozdělit mezi věřitele. Insolvenční správce se domníval, že je nejrozumnějším postupem, který je možný pro věřitele udělat, rychlé ukončení řízení. Z konečné zprávy je možné vyčíst, že celkové příjmy majetkové podstaty byly 147 411 Kč. Výdaje z majetkové podstaty byly tvořeny pohledávkami za majetkovou podstatu v celkové hodnotě 61 731 Kč, kdy 44 337 Kč bylo uhrazeno a 17 394 Kč zůstalo neuhrzeno. Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou byly tvořeny odstupným zaměstnancem, a to ve výši 67 660 Kč. Odměna insolvenčního správce byla vyčíslena na 71 391 Kč a výdaje na 27 502 Kč. Výdaje celkem byly vyčísleny na 200 781 Kč. Částka určená k rozdělení mezi věřitele pohledávek za majetkovou podstatou a jim postavených na úroveň po odečtení odměny insolvenčního správce byla 48 519 Kč. Celková částka určená k rozdělení mezi věřitele byla 1 069 010,25 Kč, který nebyla v celé výši neuspokojená. Na závěr insolvenčního správce podotýká, že zbývající částka 31 184 Kč z výtěžku nestačí na plnou úhradu pohledávek za majetkovou podstatu a jim postavených na roveň. Nezůstane nic jiného, než tyto pohledávky uspokojit poměrně v režimu tzv. předlužené podstaty. Dne 15.1.2021 soud vydal usnesení o schválení doplněné konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, kde udělil souhlas s konečnou zprávou a odměnou a výdaji insolvenčního správce. Usnesení o zrušení konkursu bylo vydáno dne 16.3.2021, kde soud uvádí zrušení konkursu a nařizuje insolvenčnímu správci uzavřít účetní knihy, sestavit účetní uzávěrku, splnit povinnosti uložené daňovými předpisy apod. V odůvodnění soud zmiňuje, že v majetkové podstatě nejsou žádné prostředky k rozdělení mezi věřitele. Příjmy z majetkové podstaty je nutné použít k uhrazení odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce k uhrazení ostatních pohledávek postavených naroveň pohledávkám za majetkovou podstatu. Zároveň tímto usnesením se ruší veškeré účinky, které nastávají prohlášením konkursu. Dne 26.5.2021 došlo k zveřejnění zprávy insolvenčního správce, který uvádí, že uspokojil všechny pohledávky za majetkovou podstatu a jim postavené naroveň a uhradil odměnu zástupci věřitelů. Dále uzavřel účetní knihy, sestavil účetní uzávěrku, splnil povinnosti spojené s ukončením konkursu. Soud zprostil funkce insolvenčního správce dne 2.6.2021. Na konec dne 12.8.2021 došlo k uzavření rejstříkového zápisu a insolvenční řízení bylo pravomocně ukončeno. (Justice.cz, n. d.)

5. Návrhy de lege ferenda

V této kapitole se autorka navrhuje možné změny v průběhu jednotlivých insolvenčních řízení. Je možné, že kdyby insolvenční řízení bylo vedeno jiným způsobem, mohlo dojít k záchraně dlužníka a nemuselo dojít k jeho úplné likvidaci. Dlužník by tak mohl dále podnikat a postupně uspokojovat pohledávky svých věřitelů. I ze strany věřitelů je velice neuspokojivé, že mnohdy čekají několik let na to, zda jejich pohledávka bude alespoň z části uhrazená, a nakonec dostanou rozhodnutí, že nezbyvá dostatek peněz na úhradu jakékoliv části jejich pohledávky.

Z tohoto důvodu autorka navrhuje urychlení celého insolvenčního řízení. I v případech úpadku malých podniků a na první pohled i snadno posouditelných případů, trvá insolvenční řízení v řádu několika let, což pro některé věřitele může být kritické a může dojít k ohrožení jejich podnikání. Dále jsou již uvedeny tedy konkrétní návrhy možných změn v konkrétních případech insolvenčního řízení.

Cestovní kancelář mama s. r. o.

U Cestovní kanceláře mama mohlo dojít k záchraně podnikání. Autorka se domnívá, že pokud by cestovní kancelář upravila předmět svého podnikání včas, tak mohlo dojít k postupnému zmenšování závazků a cestovní kancelář by nemusela zahájit insolvenční řízení. Hlavním problémem nejspíše bylo, že se cestovní kancelář soustředila téměř na jeden druh zájezdu, a to pouze do jedné destinace. Kdyby cestovní kancelář rozšířila svou nabídku např. o jiné destinace nebo o jiné druhy zájezdů, zvýšil by se její počet zákazníků a tím by mohlo dojít ke zvýšení příjmů. Také by tato cestovní kancelář mohla přeprodávat zájezdy jiných cestovních kanceláří a tím by získala příjem z provizí, které by tímto prodejem dostala od jiných cestovních kanceláří.

Autorka se proto domnívá, že nemuselo dojít k úplné likvidaci dlužníka, ale mohlo dojít k reorganizaci, kdy by cestovní kancelář začala přeprodávat zájezdy jiných cestovních kanceláří a později se zaměřila na prodej jiných druhů zájezdů v jiné destinaci. Nebo mohla být cestovní kancelář převedena na cestovní agenturu a v průběhu provozu mohla splácet své závazky vůči věřiteli.

Sela Tours s. r. o.

V případě Sela Tours s. r. o. bylo dosaženo větších příjmů z majetkové podstaty, a to převážně díky tomu, že dlužník vlastnil automobil, který byl v průběhu insolvenčního řízení prodán. Ovšem došlo k prodeji pouze tohoto majetku a ničeho jiného. V příloze insolvenčního návrhu je uveden seznam movitého majetku dlužníka, který ale nebyl zpeněžen. Autorka by v takovém případě by navrhovala prodej i tohoto movitého majetku a tím by se zvýšil příjem z majetkové podstaty. Možná by došlo i k uspokojení alespoň části pohledávek věřitelů.

Zde opět autorka uvažuje nad možností využití reorganizace. Kdyby byla opět cestovní kancelář přeměněna na cestovní agenturu, měla by o výraznou část nižší náklady a přeprodejem zájezdů by zaujala větší množství zákazníků, a tím by mohlo dojít ke zvýšení příjmů. Tím by docházelo i k postupnému uspokojování pohledávek věřitelů.

6. Závěr

Hlavním cílem diplomové práce byla analýza jednotlivých způsobů řešení úpadku v insolvenčním řízení a jejich dopadu v aplikační praxi, včetně námětů *de lege ferenda*. Mezi dílčí cíle patřilo zaměřením se na cestovní kanceláře jako na podnikatelský subjekt a následně analyzovat způsob řešení insolvence na konkrétních příkladech z praxe, kdy se cestovní kancelář vyskytla v úpadku.

První část práce byla věnována charakterizaci možností podnikání v České republice. Především byla více specifikována koncesovaná živnost, protože právě pod touto živností je možné provozovat cestovní kancelář. Následně bylo blíže specifikováno podnikání z pohledu fyzické osoby a z pohledu právnické osoby. Poté bylo pohlíženo na cestovní kancelář jako na účastníka insolvenčního řízení. Bylo vysvětleno, co znamená úpadek a jak je definován v zákoně. Následně bylo nutné analyzovat a definovat všechny možné způsoby řešení úpadku, a to jak fyzických osob, tak právnických osob.

V další části, která je částí praktickou, bylo blíže analyzováno, kolik je aktuálně aktivních cestovních kanceláří v České republice. Analyzoval se počet cestovních kanceláří za několik posledních let a posuzovalo se, jak pandemická situace působila na fungování cestovních kanceláří. Následně byl analyzován počet cestovních kanceláří v úpadku. Ne každá cestovní kancelář totiž ukončuje svou činnost úpadkem. Může se stát, že cestovní kancelář se rozhodne dále nepokračovat v činnosti a prostě svou aktivitu ukončí nebo přeruší. Tyto počty byly také analyzovány.

Po těchto analýzách byly rozebrány konkrétní dva případy cestovních kanceláří, které již mají ukončené insolvenční řízení, a lze tedy soudit celý průběh a výsledek řízení. Popsány byly ty nejdůležitější a nejpodstatnější kroky, které byly podniknuty v průběhu insolvenčního řízení.

Na úplný závěr diplomové práce byly návrhy *de lege ferenda*, kde autorka navrhuje změny v průběhu insolvenčního řízení u jednotlivých případů cestovních kanceláří. Autorka se domnívá, že pokud by soud připustil jiný způsob řešení, tak bylo možné cestovní kanceláře zachránit. Ale jedná se o domněnky a názor autorky.

7. Summary

The main goal of this diploma thesis was the analysis of individual ways of solving bankruptcy in insolvency proceedings and their impact in application practice, including topics *de lege ferenda*. The partial goals included focusing on travel agencies as a business entity and then analyzing specific examples from practice, when a travel agency went bankrupt and how it dealt with it.

The first part of the work was devoted to characterizing business opportunities in the Czech Republic. Above all, the licensed trade was more specified, because it is under this trade that it is possible to run a travel agency. Subsequently, the business was specified in more detail from the perspective of a natural person and from the perspective of a legal entity. The travel agency was then seen as a participant in the insolvency proceedings. It was explained what bankruptcy means and how it is defined in the law. Subsequently, it was necessary to analyze and define all possible ways of dealing with bankruptcy, both natural and legal persons.

In the next part, which is the practical part, the number of currently active travel agencies in the Czech Republic was analyzed in more detail. The number of travel agencies over the last few years has been analyzed and it is possible to assess how the pandemic situation has affected the functioning of travel agencies. Subsequently, the number of bankrupt travel agencies was analyzed. Not every travel agency is going bankrupt. It may happen that the travel agency decides not to continue operating and simply terminates or interrupts its activity. These numbers are also analyzed.

Following these analyzes, two specific cases of travel agencies have already been analyzed, which have already completed insolvency proceedings and it is therefore possible to judge the entire course and outcome of the proceedings. The most important and significant steps taken during the insolvency proceedings were described.

At the end of the thesis, there are *de lege ferenda* proposals, where the author proposes changes during the insolvency proceedings in individual cases of travel agencies. The author believes that if the court allowed a different solution, it would be possible to save the travel agencies. But these are just the author's assumptions and opinions.

8. Zdroje

Knihy

Beránek, J. (2013) *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting,

Janků, M. (2013). *Základy práva pro posluchače právnických fakult* (5., přeprac. a dopl. vyd). V Praze: C.H. Beck.

Kunštátová, T. (2019). *Živnostenský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck.

Moravec, T. (2021). *Insolvenční zákon: komentář* (4. vydání). V Praze: C.H. Beck.

Štenglová, I. (2020). *Zákon o obchodních korporacích: komentář* (3. vydání). V Praze: C.H. Beck.

Webové stránky

CRIF: V Česku funguje o 212 provozoven cestovních kanceláří méně než před začátkem pandemie [Online]. (2021). Retrieved April 16, 2022, from <https://www.informaceofirmach.cz/crif-v-cesku-funguje-o-212-provozoven-cestovnich-kancelari-mene-nez-pred-zacatkem-pandemie/fbclid=IwAR1oSC2hPKZFJQeVz1XgSRZDU5IsJvIEx4XbU64BHa0R4ezlrDiDeQChnJU>

Doleček, M. (2021). Konkurs [Online]. Retrieved April 8, 2022, from <https://www.businessinfo.cz/clanky/konkurs-ppbi/>

Doleček, M. (2019). Insolvency – úpadek a způsoby jeho řešení [Online]. Retrieved April 13, 2022, from <https://www.businessinfo.cz/navody/insolvency-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi/4/>

Fyzická osoba [Online]. (n. d.). Retrieved April 13, 2022, from <https://www.podnikatel.cz/pruvodce/jak-podnikat/fyzicka-osoba/>

Fyzická a Právnická Osoba – Rozdíly [Online]. (2018). Retrieved April 13, 2022, from <https://comeflexoffice.cz/fyzicka-nebo-pravnicka-osoba-to-je-ta-otazka/>

Insolvency fyzických osob [Online]. (n. d.). Retrieved April 13, 2022, from <https://www.insolvencni-navrhy.cz/insolvency-fyzickych-osob.html>

Garanční fond cestovních kanceláří [Online]. (n. d.). Retrieved April 16, 2022, from <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/novela-2018/garancni-fond-cestovnich-kancelari>

Insolvenční zákon - definice úpadku [Online]. (n. d.). Retrieved March 31, 2022, from <https://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenzni-spravce/insolvenzni-pravo-pojmy-a-instituty/insolvenzni-zakon-definice-upadku/>

Jak ven z dluhové pasti? [Online]. (2019). Retrieved April 2, 2022, from <https://insolvence.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

Kovalová, J. (2021). Seriál o insolvencích: Reorganizace (1. část) [Online]. Retrieved April 11, 2022, from <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-reorganizace-1-cast>

Kovalová, J. (2021). Seriál o insolvencích: Reorganizace (3. část) [Online]. Retrieved April 11, 2022, from <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-reorganizace-3-dil>

Mlejnková, I. (2019). Nepatrný konkurs [Online]. Retrieved April 13, 2022, from <https://www.insolvenzni-zakon-komentar.cz/onb/33/nepatrnny-konkurs-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eltu6PFetumJs0KVDbHZYzt0URMgYwhxuA/>

Počet firem v cestovním ruchu začal klesat, ale jen mírně [Online]. (2021). Retrieved April 16, 2022, from <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/pocet-firem-v-cestovnim-ruchu-zacal-klesat-ale-jen-mirne/>

Pokyny pro vznikající cestovní kanceláře [Online]. (n. d.). Retrieved April 12, 2022, from <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/informace-pro-cestovni-kancelare-a-agentury/pokyny-pro-vznikajici-cestovni-kancelare>

Právní formy podnikání pro fyzické a právnické osoby [Online]. (2020). Retrieved April 13, 2022, from <https://www.ipodnikatel.cz/pravni-formy-podnikani-pro-fyzicke-a-pravnicke-osoby/>

Pytela, D. (2017). Pojištění cestovní kanceláře proti úpadku [Online]. Retrieved March 28, 2022, from <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojisteni-cestovni-kancelare-proti-upadku-106481.html>

Reorganizace [Online]. (2019). Retrieved April 13, 2022, from <http://www.upadkovepravo.cz/reorganizace>

Seznam pojištěných cestovních kanceláří [Online]. (n. d.). Retrieved April 16, 2022, from <https://www.accka.cz/stranky/verejnost/seznam-pojistenych-ck>

Ukončení konkursu [Online]. (2020). Retrieved April 13, 2022, from <https://portal.gov.cz/informace/ukonceni-konkursu-INF-125>

Záruka CK [Online]. (n. d.). Retrieved March 28, 2022, from <https://www.nrb.cz/produkt/zaruka-ck/>

Živnostenské koncese, typy živností a odborná způsobilost [Online]. (n. d.). Retrieved March 23, 2022, from <https://www.silverbusiness.cz/index.php/jak-na-zivnostensky-list/zivnostenske-koncese-typy-zivnosti-a-odborna-zpusobilost/>

Elektronický sborník

Novák, R., Hrtúsová, T., & Kozelský, T. (2021). *Cestovní ruch po covidu: Posílení domácího turismu* [Online]. Praha. Retrieved from https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/cz/csas/www_csas.cz/Dokumenty-korporat/Dokumenty/Analytici/analiza-CS-cestovni-ruch-po-covidu-2021-10.pdf

Elektronický článek

Mašek, A. (2021). Cestovky dluží klientům desítky milionů korun za nevyužité vouchery. Některé z nich už krachují [Online]. *Hospodářské Noviny*. Retrieved from <https://archiv.hn.cz/c1-66984010-cestovky-dluzi-klientum-desitky-milionu-korun-za-nevyuzite-vouchery-nektere-z-nich-uz-krachuji>

Počet cestovních kanceláří za loňský rok klesl podle ministerstva zhruba o stovku [Online]. (2022). *Ttg*. Retrieved from <https://www.ttg.cz/pocet-cestovnich-kancelari-za-lonsky-rok-klesl-podle-ministerstva-zhruba-o-stovku/>

Zákony

Zákon č. 159/1999 Sb. zákon o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu

Zákon č. 455/1991 Sb. zákon o živnostenském podnikání

Zákon č. 182/2006 Sb. zákon o úpadku a způsobech jeho řešení

Webová stránka

Justice.cz [Online]. (n.d.). Retrieved April 16, 2022, from <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

9. Seznam grafů a tabulek

Graf 1: Vývoj počtu aktivních cestovních kanceláří (2018 - 2022)	47
Graf 2: Vývoj za jednotlivá pololetí počtu provozoven cestovních kanceláří (za roky 2016–2021)...48	
Tabulka 1: Společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti.....	46
Tabulka 2: Osoby samostatně výdělečně činné.....	46
Tabulka 3: Vývoj počtu cestovních kanceláří v úpadku v letech 2014–2021	49